

júl /
august /

4/2023

don bosco *dnes*

donboscodnes.sk

Výchova:

**Preventívny systém vo výchove
mládeže II.**

Zachránim vás!

Autor: B. F.

V posledných mesiacoch roku 1858 a prvých mesiacoch roku 1859 sa nad Turínom zbiehali hrozivé mračná. Piemontská vláda sa nerozvážne rozhodla viesť vojnu proti Rakúsku, ktoré okupovalo Lombardiu a Benátsko, a začala verbovať vojakov. Všetci mladí Piemontčania museli obliecť uniformu a naučiť sa strieľať z pušiek. Na Valdoccu sa však nad tým príliš nezamýšľali a život v oratóriu pokračoval ako zvyčajne. Jednoduchý a pokojný.

Prišiel však blesk z jasného neba. Dvaja z najlepších klerikov dona Bosca – Cagliero a Francesia – dostali rozkaz hlásiť sa v kasárňach a odísť do vojny proti Rakúšanom v roku 1859.

Na smrť vystrašení dvaja mladí muži zadychčane pribehli k donovi Boscovi. Ten im pokojne a s úsmevom povedal: „Nebojte sa... Ja vás zachránim! Chodte do biskupskej kúrie a dajte sa zapísať na zoznam tých, ktorí sa musia preukázať oslobodením. Existuje zákon, ktorý má práve zabrániť tomu, aby klerici išli do vojny.“

Obaja zamyslene poslúchli, ale o chvíľu sa vrátili so slovami: „Ach, don Bosco! Na kúrii nám povedali, že je neskoro, lebo zoznam už poslali na ministerstvo.“

„Chodte teda na ministerstvo a poproste, aby vás zaradili do zoznamu.“

Vrátili sa ešte rozrušenejší: „Aj na ministerstve nám povedali, že je neskoro, že spis je už uzavretý a nie je možné nás pridať.“

„No tak sa obráťte na ministerstvo milosti a spravodlivosti so svojimi dôvodmi. Vy ako klerici musíte byť vyňatí.“

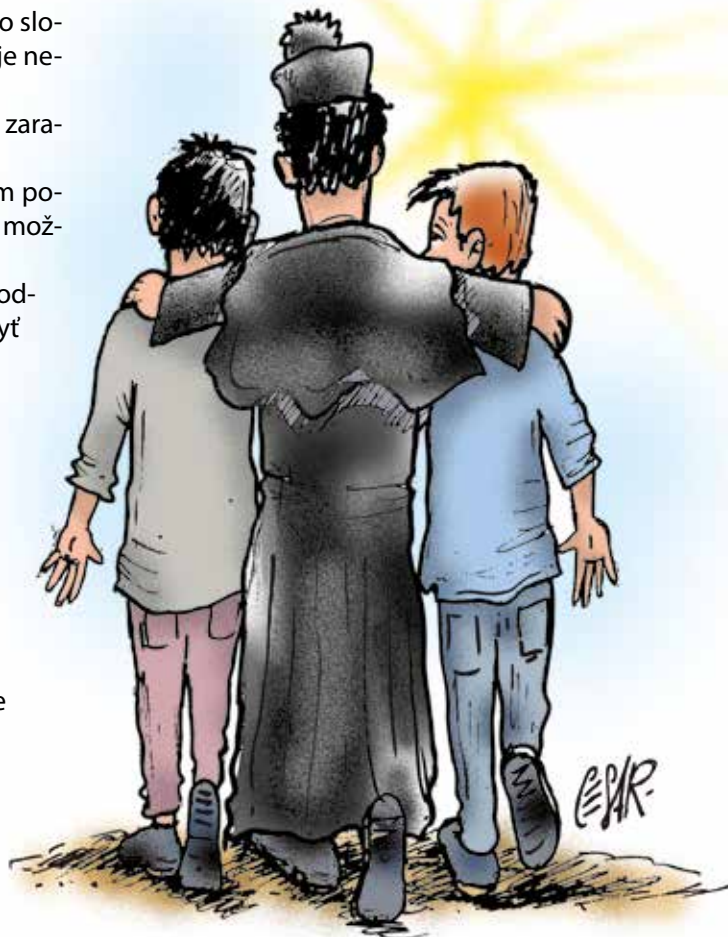
Vrátili sa po tretí raz a s povzdychom hlásili: „V kúrii a na ministerstvách sú všetci proti. Každý hovorí, že je už neskoro, že je vojna a musíme odísť.“

„Neodídete, opakujem! Musíte byť oslobodení... Ja vás zachránim!“

Títo dvaja úbohí mladíci, dojatí k slzám, zvolali: „Ach, otče! Prečo toľko problémov pre nás? Ak musíme odísť, tak odídeme. Viktor Emanuel bude mať ešte dvoch vojakov. Buď zomrieme v poli, alebo sa vrátíme s dôstojníckymi výložkami. Nerobte si príliš veľké starosti.“

„Ale ja si tie starosti chcem robiť len kvôli vám. Povedal som, že vás zachránim, a zachránim vás za každú cenu!“ Don Bosco začal návštevu ministerstiev. Na ministerstve milosti a spravodlivosti bol ministrom antiklerikál gróf De Foresta, ale don Bosco bol don Bosco a minister mu dal správnu radu: „Presvedčte kúriu, aby preskúmala a odstránila zo zoznamu predloženého vláde tých, ktorí by mohli byť oslobodení z iných dôvodov, nie preto, že sú klerici: z rodinných, zdravotných alebo iných dôvodov a bude tam miesto pre vami odporúčaných.“

Don Bosco priletel do kúrie a našiel kancelára, ktorý frflal, pretože musel napísať listy o oslobodení rodinám klerikov. Don Bosco sa so svojou zvyčajnou prefikanosťou ponúkol, že ich napíše sám. Tak zistil, že dvaja, presne dvaja z tých, ktorí boli uvedení na zozname, už boli ako synovia ovdovenej matky v pozícii, že mohli byť oslobodení. Preto letel s aurou triumfu na ministerstvo vojny a podarilo sa mu dosiahnuť, aby ich nahradili Cagliero a Francesia.

Tento príbeh je opísaný v *Životopisných pamätiach VI*, strana 133 a nasl.

4/2023

- 4 hlavný predstavený **Mária Pomocnica v meste večného tepla**
- 6 panna mária **Tak ako Panna Mária...**
- 7 saleziánske diela **Michalovce**
- 10 saleziánska rodina **„Budú sa volať Dcéry Márie Pomocnice“**
- 12 preventívny systém **Preventívny systém vo výchove mládeže II.**
- 14 správy **Badín, Donovaly, Žilina...**
- 16 životné prostredie **Eko kozmetika = výživa pre naše telo aj planétu**
- 18 bulletin **Stretnutie šéfredaktorov saleziánskych bulletinov v Turíne**
- 19 výchova detí **Ako si budovať psychickú odolnosť**
- 20 mediálna výchova **Prázdniny a digitálne vychytávky**
- 22 na strane pápeža **Modlitba nie je nudná**
- 23 memorie biografickej **Kto nie je zapálený, nezapáli iných**
- 24 misie **Saleziánske misijné dobrovoľníctvo**
- 25 titus zeman **Šírenie úcty k svätým a donovi Titusovi**
- 26 pred 100 rokmi **V lete 1923 sľúbili: o rok v Československu!**
- 28 saleziánski svätí **Španielski mučeníci I.**
- 30 jubileum **Saleziáni na Slovensku majú prvého a zatiaľ jediného storočného spolubrata**

DON BOSCO DNES

Časopis pre saleziánsku rodinu,
priateľov a dobrodincov dona Bosca

4/2023

Ročník 54.

Dátum vydania: júl 2023

Časopis vychádza 6x do roka,
rozširuje sa bezplatne.

Vydavateľ
Saleziáni don Bosca –
Slovenská provincia
IČO 00 586 421
vo Vydavateľstve Don Bosco

Šéfredaktor
Jozef Kupka SDB

Rastislav Hamráček SDB
Barbora Okruhľanská ASC
Iveta Sojková FMA
Michaela Köglerová
Gabriela Bauerová FMA
Zuzana Petruľáková
Terézia Píknová
Alžbeta Zelná
Ján Holubčík SDB
Stanislav Veselský
Barbora Kullačová
Pavol Grach SDB
Štefan Kormančík SDB
František Kubovič SDB
Peter Naňo SDB
Marián Valábek SDB
Jozef Luscoň SDB
zástupkyňa VDB
Peter Bicák SDB

Jazykové úpravy
Adriana Reguliová

Grafická úprava a zalomenie,
DTP spracovanie Juraj Martiška

Distribúcia
Aneta Horváthová

Tlač
Alfa print s. r. o.

Registrácia MK SR č. EV3448/09
ISSN 1338-4201

Adresa redakcie
Don Bosco dnes
Miletičova 7
821 08 Bratislava
tel.: 0903 290 650
e-mail:
donboscodnes@saleziani.sk
www.donboscodnes.sk

Foto obálka:
© Unsplash

www.donboscodnes.sk

Časopis **DON BOSCO DNES** je zdarma.
Finančné milodary môžete poslať na:

Názov banky:
Všeobecná úverová banka (VÚB)
Názov účtu: Saleziáni don Bosca – Slovenská provincia
Miletičova 7, 821 08 Bratislava
IBAN: SK36 0200 0000 0000 2933 0062
Swift code: SUBASKBX
Variabilný symbol: 52201

Mária Pomocnica v meste večného tepla

Autor: Ángel Fernández Artime SDB
Preklad: Stanislav Veselský ASC / Foto: ANS

„Na cestách po saleziánskom svete som opäť mohol osobne skonštatovať, že Panna Mária Pomocnica – ako to slúbil don Bosco – je majákom svetla, bezpečným prístavom, materinskou láskou k svojmu synovi a k nám všetkým.“

Milí priatelia dona Bosca, mesačníka // *Bollettino Salesiano* a jeho vzácnnej charizmy. Ako to často robím, chcem sa s vami v tomto mesiaci máj podeliť o udalosť, ktorú som zažil nedávno a ktorá sa dotkla môjho srdca a zároveň ma podnietila intenzívne uvažovať o našej zodpovednosti za nábožné uctievanie Panny Márie Pomocnice. V deň, keď Ján Bosco vstúpil do seminára, mu mama Margita povedala: „Keď si prišiel na svet, zasvätila som ťa Panne Márii. Keď si začínal študovať, odporúčala som ti, aby si si nábožne uctieval túto našu Matku. Teraz

ti odporúčam, aby si bol celý jej. Miluj kamarátov, ktorí si nábožne uctievajú Pannu Máriu. A ak sa staneš kňazom, vždy odporúčaj a šír úctu k Panne Márii.“ „Keď moja matka dopovedala tieto slová, bola dojatá a ja som plakal. Odpovedal som jej: „Mama, ďakujem vám za všetko, čo ste mi povedali a čo ste pre mňa urobili. Tieto vaše slová nebudú povedané nadarmo a budú pre mňa pokladom po celý môj život.“ Ako často pripomínajú naše *Pamäti*, don Bosco sa vrhol do náručia Božej prozretelnosti ako dieťa do náručia svojej matky.

Ale zároveň je to výrazne saleziánske mesto. Viac ako storočie saleziánskej prítomnosti na tomto mieste poznačilo ducha ľudí silným rodinným štýlom vzťahov a výchovných i vzťahových väzieb, ktorý je veľmi jednoduchý, skrátka veľmi saleziánsky. Predovšetkým však je to citelne mariánske mesto a vďaka pôsobeniu dvoch saleziánskych diel si mimoriadne nábožne uctieva Pannu Máriu Pomocnicu.

Nakoniec by som chcel zdôrazniť veľkolepú výchovno-vzdelávaciu službu, ktorú už od začiatku prítomnosti tohto diela poskytuje Škola dona Bosca a v posledných desaťročiach predovšetkým saleziánske dielo Bosconia, skromné a krásne dielo v jednej z najsušovanejších a najchudobnejších častí na okraji periférie. Vďaka angažovaniu mnohých ľudí (tak v občianskej spoločnosti, ako aj v Cirkvi), a predovšetkým vďaka charizme dona Bosca sa táto časť mesta neustále pretvára, pričom dáva vhodnú príležitosť na odborné vzdelanie stovkám chlapcov a dievčat, ktorí tam, kde by nemali žiadne možnosti, dnes opúšťajú tento saleziánsky dom so vzdelaním a s rozvinutou a prakticky osvojenou profesiou pre svet práce. V Bosconii je dokonca veľkolepé salezi-

Saleziánske mesto

Keď som koncom marca opäť išiel do Peru v Latinskej Amerike, chcel som navštíviť jedno mesto a veľmi významné saleziánske dielo v severozápadnej časti krajiny, a to z viacerých dôvodov.

V prvom rade preto, že samotní miestni obyvatelia nazývajú Piuru „mestom večnej horúčavy“ alebo aj „mestom, kde sa nikdy nekončí leto“. Je tam, samozrejme, veľmi teplo a vlhkosť to mesto robí ešte teplejším.

ánske zdravotné stredisko, ktoré spravuje jedna vetva našej rodiny – saleziánky.

Myslím, že som narýchlo opísal to, čo som našiel v „meste večného tepla“. Všetko je tam pozoruhodné, ale obzvlášť sa ma dotkla hlboká nábožná úcta k Panne Márii Pomocnici. Takmer nečakane – pretože len niekoľko týždňov dopredu som ohlásil, že by som sa s nimi rád prišiel stretnúť – som sa v bežný pracovný deň o 18.00 ocitol uprostred davu viac ako tritisíc ľudí, ktorí sa zhromaždili na slávení Eucharistie na počesť našej Matky a Pomocnice. Videl som stovky detí a mladých ľudí s rodičmi, desiatky a desiatky chlapcov, dievčat a dospievajúcich z rôznych miestnych saleziánskych oratórií, učiteľov, vychovávateľov atď.

„Večné teplo mesta“ sa mi zdalo malé v porovnaní s vierou, nábožnou úctou, vnútorným prežívaním a modlitbou, spevom a všetkým, čo – ako som si predstavoval – naplňalo srdcia týchto ľudí, ako aj moje srdce.

Na cestách po saleziánskom svete som opäť mohol osobne skonštatovať, že Panna Mária Pomocnica – ako to sľúbil don Bosco – je majákom svetla, bezpečným prístavom, materinskou láskou k svojmu synovi a k nám všetkým, jej synom a dcéram. Je to koniec koncov MATKA, ktorej sa zverujeme a ktorá nás vždy bude viesť k svojmu milovanému Synovi. Videl som to aj v Piure.

Panna Mária na balkóne

Zároveň by som rád pridal ešte jeden malý komentár s potrebnou sebakritikou pre nás všetkých, ktorí sme synmi a dcérami dona Bosca. Ide o toto: Boží duch prichádza, kam chce, a dotýka sa srdc svojich veriacich tak, ako to vie len on. To je aj prípad nábožnej úcty k Matke Božieho Syna, ktorá vždy chcela počítať s nami. Moja kritická poznámka je taká, že nie vo všetkých častiach sveta sme predstavovali nebeskú Matku, našu Matku a Pomocnicu, rovnakým spôsobom, s rovnakou intenzitou, s rovnakým apoštolským zápalom. Sú miesta, kde sme vybudovali školy, kde sme podnikli mnohé kroky, kde sme určite poslúžili dobru ľudí, ale nedokázali sme dosiahnuť to, aby ju poznali a milovali.

To by bolo pre dona Bosca nepochopiteľné. A poviem vám, že pre mňa je to rovnako nepochopiteľné a neprijateľné. Pretože ak by navyše v rodine dona Bosca boli ľudia, ktorí nemajú vzťah k Pomocnici kresťanov, neboli by synmi a dcérami dona Bosca, ale niečím iným. Ona, naša Matka, a nábožné uctievanie Pomocnice ako Pánovej i našej Matky nie je v saleziánskej charizme nezáväzná, ako to nebolo ani pre dona Bosca. Je to jednoducho niečo podstatné. Don Bosco neustále opakoval: „Najsvätejšia Panna Mária je zakladateľkou a bude podporovateľkou našich diel, bude nám štedro dávať časné i duchovné dary, bude našou vodkyňou, našou učiteľkou a našou matkou. Všetky Pánove dary k nám prichádzajú prostredníctvom Panny Márie.“

Don Bosco v jednom zo svojich snov videl veľmi vznešenú paniu oblečenú v kráľovskom odeve, ktorá sa vyklonila zo svojho balkóna a kričala: „Deti moje, podte, ukryte sa pod mojím plášťom!“ Je mojou úprimnou túžbou, aby táto Matka milovaného Syna a Pomocnica kresťanov naďalej bola výnimočnou vo všetkých častiach sveta, ako ňou je v „meste večného tepla“ Piura v Peru. Prajem všetkým na celom svete požehnaný sviatok Panny Márie Pomocnice.

(Podľa *Il Bollettino Salesiano*, máj 2023)

Tak ako Panna Mária...

Autor: Jana Schwarzová
Foto: František Vaterka

Združenie Márie Pomocnice (ADMA – Associazione Di Maria Ausiliatrice) je združenie laikov, ktorí sa vedení charizmou dona Bosca zaväzujú prežívať svoj každodenný život napodobňovaním Márie a ako deti sa skrývajú pod jej plášť.

Cesty kresťanskej formácie, modlitby, apoštolátu a služby, ktoré ponúka združenie, sú jednoduché, charakterizované rodinným štýlom, otvoreným pre všetkých. Začleniť sa do ADMY znamená patriť k veľkému stromu saleziánskej rodiny, ktorý má v donovi Boscovi svoj pôvod a svojho zakladateľa.

slobodnou voľbou, ovocím skúsenosti lásky, ktorá premožla našu vôľu a stáva sa tak viditeľným znamením pre svet hľadajúci Pánovo svetlo.

ADMA si kladie za úlohu žiť a šíriť ľudový rozmer úcty k Márii Pomocnici kresťanov, vytvárať ducha spoločenstva

neúnavne pracovať pre dobro Božieho ľudu;

● tak ako Panna Obetujúca sa, urobiť z nášho života obeť Bohu v radostnom plnení Otcovej vôle ako spôsob nášho posväcovania.

Dňa 24. mája 2023 prijali pozvanie do ADMY a zložili prísľuby do rúk dona Pav-

Kto vstupuje do ADMY, prijíma výzvu prežívať kresťanský život podľa saleziánskej spirituality ukotvenej v Ježišovi v Eucharistii a Panne Márii Pomocnici, v službe mladým. Touto voľbou sa zaväzujeme viesť nový štýl života a vnášať ho do rodiny, do práce, do cirkevných, spoločenských a priateľských vzťahov. Jeho cieľom je zjednotenie bežného života a apoštolátu, pričom prvým záväzkom každého je osobná účasť na liturgickom živote, modlitbe a sviatosťoch. Naše každodenné „áno“ nech je

a vyprosovať milosti pre všetkých ľudí, ktorí sa zverujú našim modlitbám. Snažíme sa:

● tak ako ona, Panna Počúvajúca, počúvať Božie slovo a svedectvom života ho ohlasovať;

● tak ako Panna Mária, ktorá sa modlí, vytrvať v snahe, aby sa celý náš život živil jednoduchou a úprimnou modlitbou, v postoji vďačnosti a prosby pred Pánom;

● tak ako ona, Panna a Matka, v jednote so Svätým Otcom a pastiermi Cirkvi

la Gracha, delegáta pre saleziánsku rodinu, dve nové členky ADMY v Banskej Bystrici: Judita Nosková a Vlasta Kubišová. Tak ako naše nové členky, aj my ostatní členovia ADMY sme popri zdĺavaní nástrah každodenného života pocítili pozvanie Panny Márie k niečomu hlbšiemu. Ak také pozvanie pocítite aj vy, môžeme po ceste Panny Márie k Ježišovi kráčať spoločne.

Michalovce

Autor: saleziáni Michalovce

Foto: archív saleziáni Michalovce

Ako don Bosco prišiel na Zemplín

Za všetkým hľadaj... zbožnú tetušku. A vtedy mladého kňaza Štefana Hlaváča, katechéta na miestnom gymnáziu. Prišiel do Michaloviec ako kaplán v roku 1929. Videl, že pre asi sedemtisíc rímskokatolíkov sú tu len dvaja kňazi s jedným kostolom a na učňovskej škole sa neučí náboženstvo, lebo niet síl. A tak keď sa v lete 1935 po ceste z Mariazellu pútnici z Michaloviec zastavili

aj v Šaštíne a pozdravili študenta a rodáka (z Močarian) Andreja Šándora, trom tetuškám, čo videli prácu saleziánov pre chlapcov, sa to tak zapáčilo, že zbožné prianie mať také dačo doma v Michalovciach hneď predostreli dôstojnému pánu Hlaváčovi. A ten napísal aj biskupovi, aj predstavenému saleziánov do Bratislavy. Argumentoval potrebou rímskokatolíckej rehole v regióne, potrebou druhého kostola viac

v centre mesta a potrebou starostlivosti o učňovskú mládež. „Pozemok je k dispozícii a postaráme sa aj o určitý kapitál. Chceli by sme vybudovať aj oratórium pre mládež.“ Po prípravách, návšteve saleziánskeho provinciála, dnes už ctihodného Ignáca Stuchlého, v Michalovciach a viacerých listoch a vybavovaniach prišiel 13. októbra 1939 na Zemplín zo Šaštína salezián don Anton Jančovič, aby vzal na plecia starosť o stavbu diela. Po náročných stavebných prácach boli oratórium a internát pre učňov slávnostne otvorené 8. decembra 1941, na sté výročie založenia oratória dona Bosca v Turíne.

Stretko chlapcov na chate v Lesnom

Z nášho kostola kino

Súčasťou ústavu bol aj priestranný kostolík Panny Márie Pomocnice a na nasledujúcu jar sa pripravovalo aj ihrisko. Prvý direktorom bol spomínaný don Anton Jančovič, po ňom don Štefan Fabera. Dielo fungovalo sedem rokov, bez veľkej ujmy prežilo prechod frontu v roku 1944, „po príchode Rusov v našom

ústave bola zriadená vojenská nemocnica, ktorá tu ostala dva mesiace". Od 1. apríla 1945 bolo opäť v dome ubytovaných 60 chovancov, v oratóriu sa schádzalo do 200 chlapcov, nechýbalo divadlo „ako účinný prostriedok nábožensko-mravného pôsobenia“. V lete 1948 tu slávil svoje primície salezián Andrej Šándor, neskorší veľký básnik Gorazd Zvonický, zo susednej obec Močarany (dnes je súčasťou mesta a našej farnosti). A k 1. decembru 1948 tu košický biskup zriadil Farnosť Panny Márie Pomocnice kresťanov. Potom prišli ťažké časy komunizmu. Michalovský saleziánsky internát a oratórium boli nútene zatvorené už 16. mája 1949. Komunitu desiatich saleziánov vyviezli preč a zakázali im vrátiť sa. Pri celoštátnej likvidácii reholí v apríli 1950 bol definitívne zatvorený aj kostol. Počas komunizmu bolo v ňom dlhé roky kino.

Dostali sme náhradu za nemocnicu

V roku 1986, na sviatok Dominika Savia 6. mája, prišli bývať do Michaloviec dvaja „tajní“ saleziáni, vlastne jeden klerik Bartolomej Juhás a jeden mladý, ešte len kandidát do rehole. Starší domček príbuzných iného tajného saleziána si upravili a začali pracovať s chlapcami. Hrávali s nimi na sídliskách hokejbal, večer spolu chodili do kostola, robili výlety a stretká. V októbri 1989 ich posilnili ďalší dvaja klerici – bratia Semanovci. Keď po páde režimu saleziáni dostali späť aspoň časť objektu, s pomocou mnohých dobrodincov už 15. júla 1990 znovuo tvorili saleziánsky dom. Potom prišiel do komunity don Jozef Šebo a ako direktor postupne dosiahol prinavrátanie kostola, ihriska a napokon aj finančnú náhradu za niekdajší internát, medzičasom prestavaný na onkologické oddelenie miestnej nemocnice. Urobila sa generálna oprava budovy a postupne sa postavil aj nový

Prímestský tábor 2022 (s témou Krúdoenci); v tejto skupinke sme mali aj niekoľko ukrajinských detí

dom pre komunitu a telocvičňa. Na nedelné omše začalo chodiť aj tritisíc ľudí.

Rozširujeme pastoráciu

Po rozbehu v 90-tych rokoch, keď sa popri „stavbárčine“ pracovalo predovšetkým na poli apoštolátu s chlapcami a vyše stovka sa ich pravidelne týždenné stretávala na strečkách, sa postupne záber saleziánskeho diela v Michalov-

zov dostal podľa jednej úvodnej aktivity so šuflíkmi). Nechýbali divadlá, ples, oslava dona Bosca.

Isté obdobie sa spolubratia venovali aj pastorácii miestnej rímskej komunity. Stálo ich to dosť síl. Rómski chlapci aj prejavovali záujem chodiť do oratória a zasa niektorí mladí zo strediska pomáhali saleziánom priamo v miestnej rímskej časti. Celá práca bola však silne závislá od konkrétnych saleziánov. Napokon do celej činnosti prišla podstatná zmena, keď sa po dohode provinciála saleziánov a košického arcibiskupa 1. júla 2005 obnovila farnosť.

A ako čerešnička na torte – z usilovnej pastoračnej práce a z mnohých modlitieb a obiet vyrástli aj tu v Michalovciach viaceré saleziánske povolania bratov, sestier, spolupracovníkov. A mnohé pekné rodiny.

Niektoré rodiny spoločne trávia v lete týždňovú dovolenku

Čo nás teší po covide

Diela dona Bosca v Michalovciach dnes zahŕňa farnosť a pri nej oratórium a mládežnícke stredisko, verejnú kaplnku a dom sestier saleziánok, spoločenstvo saleziánov spolupracovníkov a miestnu skupinu Združenia ADMA.

Komunita saleziánov venuje značnú časť síl a práce farskej pastorácii. V meste Michalovce sú len dve rímskokatolícke farnosti. Do tej našej patria aj filiálky Močarany (mestská časť), Krásnovce a Pozdišovce a verejná kaplnka blahoslavennej Laury Vicuňovej u sestier saleziánok. V tomto školskom roku tvorí komunitu šesť saleziánov kňazov (najmladší má 42 a najstarší 65 rokov). Vďaka Bohu, viera ľudí je v tomto regióne stále živá, hoci aj tu badať po covi-de určitý pokles. Predsa však v nedele slávime 11 svätých omší na piatich miestach, v sobotu večer aj v kaplnke novej nemocnice cez ulicu oproti nám.

Veľmi obľúbenou aktivitou je u nás v Advente zdobenie perníčkov

Spovedá sa tu pomerne veľa, aj za to Bohu vďaka.

Teší nás, že po covidu sa nám podarilo rozbehnúť mimoškolskú prípravu detí na prvé sväté prijímanie s piatimi tematickými stretnutiami v oratóriu. Deťom sa venuje sestra saleziánka, tri mamičky a animátorky, rodičom osobitne manželský pár. K príprave birmovancov sa tiež stretáva osobitný malý tím a aj do toho sú zapojení laici a sestra saleziánka. V rámci diela nám fungujú tri spevácke zbory – detský, mládežnícky a zbor dospelých. A medzi našimi miništrantmi máme i predškolákov, i mladých dospelých. Laici majú pekne rozdelené úlohy lektorov, ďalší sú pomocníkmi našej kostolníčky, iní pridávajú ruku k starostlivosti o areál. Svoje miesto majú aj ružencové bratstvá a mariánska sobota (vždy najbližší dátum k 24-tému v mesiaci) k úcte Pomocnice kresťanov.

Zmenili sme kostol a máme aj nádvorie

Objekt dnešného kostola bol pôvodne stavany ako divadelná sála, v ktorej provizórne na opačnej strane (oproti pódiu) fungovala kaplnka. História nás potom uchránila od pôvodného plánu stavby obrovského kostola. A preto sa v roku 2016 rozhodlo o prestavbe priestoru. Celé zameranie kostola sa otočilo o 180 stupňov: v priestrannejšej časti, kde bolo kedysi divadelné pódium, máme teraz presbytérium. Zároveň v areáli strediska vzniklo pekné vnútor-

né nádvorie. Vďaka obrovskej obeťavosti a spolupráci mnohých farníkov a pod vedením farára dona Petra Hraboveckého dnes máme po prestavbe pekný kostolný priestor, do ktorého sa po covidu opäť vrátil život spoločenstva.

Dali sme sa do služby aj ľuďom z Ukrajiny

Živá a činná viera farnosti a strediska sa ukázala aj v prvých mesiacoch vojnového konfliktu na Ukrajine na jar 2022, keď sme aj v našich priestoroch poskytovali niekoľko týždňov dočasné (dvojtrojdnové) ubytovanie ľuďom utekajúcim cez hranice. Bola to hlboká skúsenosť spolupráce animátorov, mladých, rodín aj seniorov, a to nielen z Michaloviec. Bohu vďaka za štedrosť srdca.

Týždeň u nás

Najživším dňom je – aj u nás – nedeľa. Pri každej svätej omši spovedáme, dopoludnia po farskej a detskej svätej omši sa ľudia zastávajú na kávu, deti obľubujú mlieko s penou. A ako saleziáni sa usilujeme byť medzi nimi a budovať spoločenstvo. Popoludnie patrí oratóriu: s deťmi, mladými či rodinami je čas pre hru a spoločenstvo, v telocvični (najmä v zime) alebo vonku na trávnom priestore, asfaltovom ihrisku, v „letnom oratku“ (herni) a malí na pieskovisku. Niektoré nedele býva stretnutie pre štvrtákov i pre štvrtáčky a jedno manželské stretnutie. Večer patrí pravidel-

ne chlapeckému ružencu pred Sviatosťou, žienky vtedy hrávajú florbal. V pondelok majú spolubratia komunitný deň. V utorok je stretnutie jednej skupiny birmovancov. V stredu majú stretnutie chlapci 5. a 6. ročníka ZŠ, večer býva stretnutie prípravy animátorov – „šuflikárov“. V telocvični beží vtedy florbal mladších chlapcov. Vo štvrtok po svätej omši máme s veriacimi adoráciu, stretnutie majú chlapci 7. a 8. ročníka a večer ďalšie dve manželské skupiny, býva

Na slávnosť Pomocnice kresťanov, patrónky aj našej farnosti, sa u nás koná „Mariánska procesia“

krúžok hokejbalu a starší chlapi hrávajú florbal. V piatok majú stretnutie dve skupiny birmovancov, je futbalový krúžok Kama, večer svätá omša venovaná mladým a po nej priestor pre mládežnícke aktivity. V soboty popoludní patrí telocvičňa mládežníckemu volejbalu.

Žiť ako spoločenstvo – rodina dona Bosca

Vnímame, že obdobie covidu citelne zmenilo situáciu mladých aj rodín. Aj zostava miestnej komunity saleziánov sa dost obmenila. V týchto okolnostiach sa opäť usilujeme aj so sestrami saleziánkami, saleziánmi spolupracovníkmi, s našimi animátormi i ďalšími laikmi rozvíjať život saleziánskeho spoločenstva tu v srdci Zemplína. Hľadáme a skúšame, čo ponúkať cez rok a v lete, pre dušu aj pre telo, ako napríklad stretnutie, duchovné obnovy, výlety, lectio divina, Deň farnosti na oslavu Panny Márie Pomocnice a, samozrejme, letné aktivity. A hoci to nie je bez ťažkostí, predsa žijeme s dôverou a radi, že prispievame k rastu Božieho kráľovstva.

„Budú sa volať Dcéry Márie Pomocnice“ (svätý Ján Bosco)

Spracovala: Iveta Sojková FMA

Foto: archív FMA

Sú to slová dona Bosca, ktoré povedal 4. augusta 1872 v kaplnke v Mornese (Taliansko) v predvečer zrodu Inštitútu Dcér Márie Pomocnice. A pokračoval: „*Ich Inštitút bude živým pomníkom vďačnosti dona Bosca svätej Panne – Pomocnici kresťanov.*“

Mesiac august je pre nás, dcéry Márie Pomocnice – sestry saleziánky, vzácnym tým, že každoročne ďakujeme Pánovi, že cez svätého Jána Bosca a svätú Máriu Dominiku Mazzarelllovú vzbudil v Cirkvi našu rehoľnú rodinu pre dobro a ochranu mladých, zvlášť tých najchudobnejších. Dňa 5. augusta slávime každý rok založenie nášho Inštitútu, ktoré sa uskutočnilo v Mornese v roku 1872, keď svätá Mária Dominika Mazzarelllová a ďalších desať novíciek zložili svoje prvé rehoľné sľuby v prítomnosti svätého Jána Bosca. A tak okolo 5. augusta aj v našom Inštitúte, či už na Slovensku, ako aj v mnohých iných častiach sveta sa koná slávnosť prvých alebo doživotných rehoľných sľubov.

Načrime teraz do Kronistórie Inštitútu Dcér Márie Pomocnice (FMA) a pozrime sa, ako to bolo v ten slávnostný deň 5. augusta 1872 v Mornese.

Z Kronistórie Inštitútu FMA

O deviatej hodine, keď sa skončila svätá omša, ktorú slávil biskup, sa začala slávnosť.

Po pravici Mons. Sciandru stál don Bosco v albe a štóle ako ostatní kňazi, po ľavej strane stál don Dominik Pestarino [...]. Jedenástich novíciek sa biskup opýtal: „*Dcéry moje, čo si žiadate?*“ Odpovedali s istotou v hlase: „*Žiadame si zložiť sľuby podľa Stanov Dcér Márie Pomocnice.*“ [...]

Biskup pokračoval: „*Nech Boh žehná toto*

vaše rozhodnutie a nech vám udelí milosť verne v ňom vytrvať. V jeho prítomnosti teraz vyslovte formulu sľubov čistoty, chudoby a poslušnosti podľa Stanov Kongregácie.“

Doposiaľ jedenásť novíciek odpovedalo spoločne a v pochopiteľných rozpa-

všemohúci a večný Bože, a vzývajúc svetlo Ducha Svätého, pomoc Panny Márie a môjho anjela strážcu, skladám do Vašich rúk, Excelencia, sľub čistoty, chudoby a poslušnosti na tri roky. Vy, milosrdný Ježiš, ste mi vnukli zložiť tieto sľuby, pomáhajte mi Vašou svätou milosťou, aby

● Obraz, ktorý zachytáva stretnutie dona Bosca s Máriou Dominikou Mazzarelllovou a prvou komunitou sestier v Mornese

koch tejto dôležitej chvíle zabudli na upozornenie dona Bosca

a začali recitovať formulu sľubov spoločne. Biskup potichu povedal donovi Boscovi: „*Nie, toto nie spoločne.*“ Dobrý otec sa s porozumením usmial nad dojemnou chvíľou a novickám dal nenápadný pokyn.

Zaznel energický, hoci dojatý hlas: „*Ja, sestra Mária Dominika Mazzarelllová, poznajúc vlastnú slabosť a obávajúc sa nestálosti svojej vôle, vo Vašej prítomnosti,*

som ich dodržala. Nepoškrvená Panna, mocná Pomocnica kresťanov, buďte mojou obranou, sprevádzajte ma vo všetkých nebezpečenstvách života. Môj anjel strážca, svätí a sväté neba, orodujte za mňa. Nech sa tak stane.“

Tá, čo všetkých predchádzala v láske k Bohu, ktorá všetky povzbudzovala slovom a príkladom nového života, bola prvá, čo sa mohla volať pekným menom

● Dvor kolégia prvej morneskej komunity sestier FMA

● Obraz, na ktorom don Bosco odovzdáva Stanovy Inštitútu FMA Márii Dominike Mazzarellovej

sestra, zaviazat' sa svätými verejnými sľubmi, ktoré ju zasvätili Ježišovi. Nasledovala ju verná priateľka Petronilla Mazzarellová a potom jedna za druhou Felicina Mazzarellová, Jana Ferrettinová, Teresa Pampurová, Felicita Areccová, Róza Mazzarellová, Katarína Mazzarellová, všetky z Mornese, a Angela Jandetová z Turína, Mária Poggiová z Acqui, Assunta Gainová z Cartosia. Pastier diecézy prijal za prítomnosti zakladateľa jedenásť sľubov. Pomocnica ich iste predstavila pred Božím trónom. Biskup požehnal kríže a v sprievode dona Bosca ich dával novým profeskám.

Don Bosco dáva meno svojmu „Pomníku“

Don Bosco sa pokorne obrátil na biskupa s prosbou: „Excelencia, povedzte pár slov novým rehoľniciam.“ Ale biskup živo odpovedal: „Nie, nie, don Bosco, len prehovorte vy k svojim sestram.“ A zasadol si k ostatným kňazom.

Don Bosco, zjavne dojatý, začal hovoriť. Rozprával o dôležitosti skutku, ktorý prebehol. O posvätnosti sľubov, o povinnostiach, ktoré so sebou prinášajú. Opatrne naznačil, že sa môžu stretnúť s nevlúdnosťou, pretože všetky Božie veci nesú pečať utrpenia. Dodal však, že to prispeje k ich posväteniu a že ich to zachová v pokore: „Medzi maličkými rastlinkami je jedna veľmi voňavá: je to nard, ktorý sa často spomína vo Svätom písme. V hodinkách Panny Márie sa o Panne Márii hovorí: *Nardus mea dedit odorem suavitatis, mój nard vydáva príjemnú vôňu! Ale viete, čo treba na to, aby nard vydal príjemnú vôňu? Musí sa dobre roztláčať. Nebudte teda smutné, keď budete musieť trpieť. Kto trpí pre Krista, bude*

s ním aj naveky kralovať. Teraz patríte do rehoľnej rodiny, ktorá je celá Máriina. Je Vás málo, ste bez prostriedkov a bez uznania ľudí. Nech Vás nič neznepekokuje. Tieto veci sa čoskoro zmenia a vy budete mať toľko chovaniak, že nebudete vedieť, kam ich dáte. A nielen chovaniak, ale aj postulantiak toľko, že nebudete vedieť, ktoré vybrať.

Áno, môžem Vás ubezpečiť, že Inštitút čaká veľká budúcnosť, ak budete jednoduché, chudobné a umŕtvené. Zachovajte teda všetky povinnosti vyplývajúce z Vášho nového stavu rehoľníč. S pomocou našej dobrej Matky Márie Pomocnice v bezpečí prejdete úskalia života a urobíte veľa dobra Vaším dušiam a dušiam blížnych.

Budte hrdé na svoje pekné meno Dcéry Márie Pomocnice a myslite často na to, že váš Inštitút má byť živou vďakou dona Bosca veľkej Božej Matke vyzývanej pod titulom Pomocnica kresťanov.“

Ešte záverečná modlitba, trojitá biskup-

ské požehnanie a obrady sa skončili. Mária Pomocnica má rodinu, ktorú už toľko rokov žiadala od dona Bosca.

Inštitút FMA vo svete dnes

Predpoveď dona Bosca o veľkej budúcnosti Inštitútu sa naplnila. Inštitút FMA je dnes veľká rodina vo svete a môžeme povedať, že je to „SIET“ výchovná, komunikačná a evanjelizačná počnúc miestnymi realitami až po tie provinciálne, interprovinciálne a svetové v synodalite so saleziánskymi, občianskymi a cirkevnými orgánmi a organizáciami a zviditeľňuje saleziánske charizmatiké výchovné poslanie. Má dnes:

10 962 sestier, 67 provincií, 5 vizitatórií, je prítomný v 97 národoch a na 5 kontinentoch sveta.

● Sestry saleziánky na mieste prvej pôvodnej kaplnky v morneskom kolégiu, kde svätá Mária Dominika Mazzarellová a prvé sestry FMA zložili 5. 8. 1872 rehoľné sľuby

Preventívny systém vo výchove mládeže II.

Autor: František Kubovič SDB

Foto: Unsplash

Prinášame pokračovanie pôvodného textu dona Bosca z minulého čísla o preventívnom systéme, ktorý napísal v roku 1877.

6. Každý večer po zvyčajných modlitbách, prv než sa chlapci odoberú na odpočinok, direktor alebo namiesto neho dakto iný nech všetkým povie dakoľko láskavých slov. Môže to byť dajaké oznámenie alebo rada, čo treba robiť alebo čoho sa chrániť. Poučenie nech sa čerpá z denných udalostí v ústave alebo mimo ústavu. Toto večerné slovko nech netrvá viac ako dve-tri minúty. Je kľúčom k mravnosti, k poriadku a k úspechu vo výchove.

7. Ako moru sa treba chrániť mienky tých, ktorí by chceli odkladať prvé prijímanie na pokročilý čas, keď sa už zlý duch zmocnil chlapcovho srdca na nesmiernu škodu jeho nevinnosti. V prvotnej Cirkvi sa deťom rozdávali konsekrované hostie, ktoré sa zvýšili po veľkonočnom prijímaní. Z toho vidno, ako si Cirkev želá, aby deti včasne pristupovali k svätému prijímaniu. Keď vie chlapec rozoznať chlieb od chleba a je dostatočne poučený, nemá sa pozeráť na vek. Nech do tej nevinnej duše príde kraľovať nebeský Kráľ.

8. Katechizmy odporúčajú časté sväté prijímanie. Svätý Filip Neri odporúčal týždenné, ba i častejšie. Tridentký snem jasne hovorí, že je jeho túžbou, aby každý kresťan, keď je na omši, aj prijímal. Toto prijímanie má byť sviatostné a nielen duchovné, aby sa z tejto vznešenej božskej obety dosiahlo čo najhojnejšie ovocie.

3. Výhody preventívneho systému

Dakto môže namietnuť, že tento systém je v praxi ťažký. Poznávam, že pre chovanca je oveľa ľahší, uspokojivejší a užitočnejší. Čo sa týka vychovávateľov, sú tu nejaké ťažkosti, ale dajú sa zmenšiť, ak sa vychovávateľ pustí horlivo do svojej roboty. Vychovávateľ je človek, ktorý sa úplne oddal dobru svojich chovancov. Preto musí byť pripravený na každé vyrušovanie a námahu, aby dosiahol svoj cieľ, ktorým je občianska, mravná a intelektuálna výchova jeho chovancov.

K spomínaným výhodám treba ešte dodať:

1. Chovanec si navždy zachová úctu k svojmu vychovávateľovi a vždy bude vďačne spomínať na výchovu, ktorú dostal, a svojich učiteľov a predstavených bude vždy považovať za otcov a bratov. Kamkoľvek sa takíto chovanci dostanú, obyčajne všade sú na radosť rodiny, všade sú užitoční občania a dobrí kresťania.

2. Nech je chovanec pri prijatí do ústavu akéhokoľvek charakteru, povahy a mravného stavu, rodičia môžu byť istí, že sa im tu syn neskazí, ba možno povedať, že sa im tu vždy viac-menej napraví. Daktorí chlapci, ktorí svojim rodičom dlho spôsobovali len utrpenie, a dokonca boli vylúčení aj z polepšovne, výchovou podľa týchto zásad zmenili

svoju povahu, začali žiť slušným životom a teraz zastávajú v spoločnosti čestné miesto. Takto sa stali oporou svojej rodiny a robia česť kraju, kde žijú.

3. Keď sa náhodou dostanú do ústavu chlapci so zlými návykmi, nemôžu spôsobiť škodu svojim kamarátom. A ani dobrí chlapci sa nemôžu stať obeťou ich zlého vplyvu, lebo niet na to ani času, ani miesta, ani príležitosti. Asistent, ktorý má byť všade prítomný, by to hneď prekazil.

4. Slovo o trestoch

Akej zásady sa pridržať pri trestaní? Kde je to len možné, nech sa tresty vôbec nepoužívajú. Kde si to však potreba vyžaduje, treba sa pridržať tohto:

1. Vychovávateľ, keď chce, aby sa ho chlapci báli, nech sa usiluje získať si ich lásku. Vtedy je trestom už to, keď sa chovancovi odoprie láskavosť. Ale je to trest, ktorý vzbudzuje súperenie, dáva odvahu a nikdy neponižuje.

2. Chlapci považujú za trest to, čo sa ako trest používa. Zistilo sa, že na niekoho menej láskavý pohľad zapôsobí viac ako zaucho. Pochvala za dobre vykonanú vec, výčitka za nedbanlivosť sú odmenou alebo trestom.

3. Okrem veľmi zriedkavých prípadov nech sa nekarhá a netresce nikdy verejne, ale súkromne, v neprítomnosti kamarátov, s najväčšou rozvahou a trpezlivosťou, aby chlapec na základe rozumových a náboženských dôvodov uznal, že robil zle.

4. Akékoľvek bitie, kľáčanie v bolestnej polohe, ťahanie za uši a iné podobné tresty sú vonkoncom neprípustné, lebo ich zakazuje občiansky zákon, dráždia chlapcov a ponižujú vychovávateľa.

5. Direktor nech sa postará, aby chovanci dobre poznali pravidlá a vedeli o odmenách a trestoch, ktoré si vyžaduje disciplína, aby sa nik nemohol vyhovárať, že nevedel, že dačo je predpísané alebo zakázané.

Ak sa bude v našich domoch vychovávať podľa tohto systému, verím, že dosiahneme veľké úspechy bez toho, žeby sme použili palicu alebo iné násilné tresty. Už skoro 40 rokov pracujem medzi mládežou a nepamätám si, žeby som bol použil takéto tresty. No jednako som s Božou pomocou vždy dosiahol nielen to, čo bolo treba vyžadovať, ale aj to, čo bolo mojím želaním, a to aj u chlapcov, ktorí už – ako sa zdalo – nedávali nijakú nádej na polepšenie.

kňaz Ján Bosco

Otázka výchovy bola vždy aktuálna a ňou aj ostane, keďže príchodom nových generácií detí v nových kultúrno-sociálnych podmienkach je potrebné vždy ju aktualizovať, aby odpovedala na výzvy doby. Pápež Benedikt XVI. sa v sobotu 23. februára 2008 prihovril asi 40-tisícim veriacich z Rímskej diecézy, ktorí sa zhromaždili na Námestí svätého Petra, aby od neho symbolicky prijali „List o výchove“. Okrem iného v ňom píše: „Zhromaždili sme sa tu, pretože nás k tomu pobáda starostlivosť o dobro nových generácií, o rast a budúcnosť detí, ktoré Pán daroval tomuto mestu. Sme znepokojení, to znamená, že vnímame ‚veľkú naliehavosť výchovy‘ – takto sme to nazvali my. Výchova – hoci nikdy nebola ľahká – sa v súčasnosti stáva ešte ťažšou. Preto

viacerí rodičia a učitelia sú vystavení pokušeniu zrieknuť sa svojej osobnej úlohy, ba dokonca už ani nedokážu pochopiť, aké poslanie je im vlastne zverené. V našej spoločnosti a kultúre je totiž v obehú príliš mnoho istôt a pochybností, prostriedky spoločenskej komunikácie sprostredkujú mnohé deformované obrazy. Preto je veľmi náročné predkladať novým generáciám niečo platné a isté, pravidlá správania a ciele, na ktoré sa oplatí stavať celý svoj život.“

Dnes si tieto slová uvedomuje každý rodič a hľadá ten najlepší spôsob, ako vychovávať. Niekedy ho ťažkosti privádzajú k túžbe po „zázračnej metóde“, ale akosi ju nenachádza. V dejinách pedagogiky, ale aj cirkevných inštitúcií sa dočítame o mnohých spôsoboch a metódach výchovy detí a mladých. Don Bosco obohatil svet výchovy svojím štýlom, ktorý nazývame preventívny systém. Ak by sme čakali, že ide o rozsiahle dielo, vidíme, že sú to len tri strany. Nešlo mu o vedecký a systematický traktát, ale vyjadril v ňom svoju dlhodobú 40-ročnú výchovnú skúsenosť. Preto v ňom nenájdeme podrobné odborné definície, ale používa sa v ňom naratívna pedagogika.

Badín

CELOSLOVENSKÉ STRETNUTIE SALEZIÁNOK

V dňoch 14. – 16. 4. 2023 sa v Badíne stretli sestry saleziánky z celého Slovenska. Radosť z videnia sa po dlhšom čase, vzdelávanie, diskusie v skupinách a spoločná oslava všetkých výročí. Takýto bol víkend provincie s hostkou Kateřinou Lachmanovou.

Kateřina Lachmanová sestrám hovorila o téme odpustenia, Božieho pokoja a rovnováhy v živote. Prechádzala cez oblasti ideologickej nenávisti, osobnej nenávisti, pasívnej agresie cez kroky k odpusteniu, ku kresťanskej radosi a k prameňom požehnania. V sobotu večer v rámci programu sa sestry dozvedeli novinky z formácie, oslávili spolu výročia projektov a životných jubileí sestier. Posledný deň diskutovali v skupinách na rôzne témy o mladých, spoločnom živote, umelej inteligencii a iné.

Donovaly

VALNÉ ZHROMAŽDENIE LAURY, ZDRUŽENIA MLADÝCH

Stretnutie sa uskutočnilo na Donovaloch v dňoch 21. – 23. 4. 2023. Počas víkendu dostali mladí mnoho podnetných impulzov pre svoju ďalšiu prácu. Jedným z nich bol aj blok hosta Juraja Holdoša. Mal tvorivo pripravenú tému – Nadmerné používanie internetu a závislosti od internetu. Nechýbala ani tradičná pracovná časť valného zhromaždenia venovaná predstaveniu činnosti združenia, jeho orgánov a tímov, schváleniu správy o činnosti združenia, návrhu rozdelenia financií na rok 2023, diskusií. Členovia strediskových rád a predsedníčky mali priestor vyjadriť sa k situácii v združení, diskutovať a hľadať nové výzvy, či niečo viac ponúkať v strediskách. Hľadali sa nové pohľady, výzvy a spôsoby, ako kráčať s mladými ďalej. Súčasťou víkendu boli aj voľby do orgánov združenia. Počas volieb i celého stretnutia vládla príjemná rodinná atmosféra.

Žilina

MEDIÁLNY KRÚŽOK V ŽILINE

Deň pred sviatkom svätého Dominika Savia navštívili mladí mediálni nadšenci zo Spojenej školy svätého Jána Bosca v Novej Dubnici Strednú odbornú školu svätého Jozefa Robotníka v Žiline. Dvadsať účastníkov výpravy – detí, animátorov, pedagógov a rodičov – malo možnosť prezrieť si vynovené priestory školy. Privítal ich a sprevádzal salezián Michal Žák. Po úvodných slovách si prezreli školský internát pre cca sto chlapcov, nakrátko sa zastavili v školskej kaplnke a pokračovali prehliadkou priestorov praxe. Škola je zameraná najmä na učebné odbory – stolár, murár a autoopravár. Cieľom detí z mediálneho krúžku bol však študijný odbor grafik digitálnych médií. Grafici, maturanti, im ukázali čo-to zo svojho umenia a techniky, s ktorou majú možnosť pracovať. Domov sa všetci vrátili plní zážitkov a spomienok a niektorí azda aj s túžbou na školu sa opäť vrátiť ako jej uční alebo študenti.

Prešov

SALEZIÁNI NOVOKŇAZI

Jozef PERŽEĽ

Vek: 33 rokov

Kňazská vysviacka: **24. 6. 2023 Prešov – Kostol svätého Jána Bosca** (Jána Bottu 9, Prešov)Svätiteľ: **Mons. Vladimír Fekete**

Primície mal 25. 6. 2023 v Kostole Krista Kráľa v Prešove.

Miroslav PODSTAVEK

Vek: 35 rokov

Kňazská vysviacka: **24. 6. 2023 Prešov – Kostol svätého Jána Bosca** (Jána Bottu 9, Prešov)Svätiteľ: **Mons. Vladimír Fekete**

Primície mal 25. 6. 2023 v Žiline v Kostole svätého Jána Bosca (Rajecká 17, Žilina).

Bratislava

**SLÁVNOSŤ PANNY MÁRIE
POMOCNICE KREŠŤANOV**

V stredu 24. mája oslávili veriaci zo saleziánskej farnosti v Bratislave-Miletičovej titul svojho chrámu – Pannu Máriu Pomocnicu kresťanov. Hlavným celebrantom na slávnostnej svätej omši o 18.00 hod. bol salezián Dušan Vilhan z Bratislavy-Mamateyovej. Svätú omšu svojim spevom krásne obohatil spevácky zbor Radosť zo Senca.

Po svätej omši sa všetci prítomní stretli pred kostolom, kde bolo malé občerstvenie. Pre deti boli pripravené rôzne aktivity, pri ktorých sa mohli zahrať.

Oslava hlavnej patrónky Saleziánov dona Bosca a vzájomné rozhovory pri občerstvení spontánne pokračovali až do neskorých večerných hodín.

Eko kozmetika = výživa pre naše telo aj planétu

Autor: Kristína Zelná, Alžbeta Zelná

Foto: autorky textu

V predošlých článkoch sme sa venovali témam pomalého životného štýlu a hovorili sme o slow fashion a slow food. Tentoraz sa zameriame na slow beauty, opak dnešného rýchleho, škodlivého a konzumného kozmetického priemyslu, ktorý negatívne vplyva nielen na naše životné prostredie, ale aj na nás samotných.

● Slow beauty, čiže nenáhlivá krása, znamená pomalú a udržateľnú starostlivosť o vlastnú krásu. Snaží sa o prirodzenosť a súlad s prírodou.

V dnešnej uponáhľanej dobe je už viac než bežné, že si zloženie kozmetických prípravkov, ktoré používame na dennej báze, nezvykneme čítať podrobne. Stačí nám často jednoduchý slogan „vyrobené s láskou“ alebo „šetrné k prírode“ a výrobok je v košíku. Ale keď sa bližšie pozrieme na zloženie a spôsob výroby, od lásky a šetrnosti majú naše kozmetické prostriedky veľmi ďaleko. Vo väčšine prípadov ide navyše výlučne o čistý zisk.

Skôr ako teraz začnete kontrolovať úroveň toxicity kozmetiky, ktorú máte aktuálne v domácnosti, pripomeňme si, že pravidlá Európskej únie prísne kontrolujú zloženie výrobkov. Znamená to, že používanie škodlivých chemikálií je u nás prísne zakázané. V prípade, že sa

na našom trhu objaví kozmetika, ktorá ich obsahuje, dochádza k vysokej informovanosti občanov, aby sa používaniu týchto výrobkov vyhli. Netreba však opomenúť, že mnohé látky vo výrobkoch majú stále nepriaznivé účinky a môžu kontaminovať vodné zdroje alebo dokonca prenikáť do pôdy. A to aj keď nie sú špecifikované ako škodlivé pre zdravie alebo menovite priamo chemikálie. Dôležité je dbať aj na obaly a ich dopad na životné prostredie a naše zdravie. Spomínate si ešte na náš článok o mikroplastoch, kde všade sa už nachádzajú a ako ovplyvňujú náš život? Všetko, čo používame na svoju pleť a pokožku tela, dokonca aj na končeky vlasov, ovplyvňuje funkciu všetkých našich vonkajších aj vnútorných orgánov. No a v neposlednom rade nezabúdajme na emisie a náklady na prevoz, o ktorých sme už tiež „hovorili“.

Nenáhlivá krása

Tento pojem vystihuje neuponáhľanú a udržateľnú starostlivosť o krásu a snaží sa o prirodzenosť a súlad s prírodou. A to od výberu surovín cez vývoj a výrobu, následné balenie, prepravu produktov až po komunikáciu so zákazníkom. Ďalším dôležitým aspektom tejto filozofie

je prelomenie závislosti od spotreby. Znamená to, že sa učíme používať menej výrobkov, resp. hľadať tie s univerzálnejším použitím, a vyhýbame sa tým, ktoré nepotrebujeme. Koľkí z nás majú domácnosť preplnenú prípravkami, ktoré sme sotva otvorili, pretože sa nám nepáčili, neboli vhodné pre našu pokožku alebo len preto, že nás v obchode zlákali nízke ceny? Slow beauty nás učí vážiť si svoje telo a namiesto nevedomého používania toxických látok vyhľadávať kvalitné výrobky na prírodnej báze. Tiež nás vedie k tomu, aby sme premýšľali nad zložením produktov

● Koľkí z nás majú kúpeľňu preplnenú prípravkami, ktoré sme sotva použili, pretože sa nám nepáčili alebo neboli vhodné pre našu pokožku?

a pri nakupovaní venovali aspoň chvíľu tomu, aké suroviny boli na ich výrobu použité.

Pre mnohých sa dnes už eko kozmetika stáva samozrejmosťou, keďže je čoraz viac dostupná. Nemali by sme ju preto považovať iba za aktuálny trend, ale pri-

jať ju ako dôležitý posun k udržateľnosti. Prinášame vám preto zopár tipov, ako si filozofiu nenáhlivej krásy osvojiť spolu s nami.

Nakupujeme lokálne

Slovenská príroda ponúka bohatý výber rastlín a surovín, vďaka ktorým môže vznikáť kvalitná kozmetika. Jej dostupnosť je stále väčšia aj zásluhou množstva lokálnych výrobcov eko kozmetiky, ktorých produkty nájdeme už aj vo veľkých reťazcoch drogérií. Títo výrobcovia nepoužívajú zavádzajúce slogany, aby predali svoje výrobky, ani škodliviny, ktoré musia na obaloch produktov skrývať. Naopak, na ich výrobkoch sú vždy detailné informácie o zložení, ale aj podrobnejšie informácie o postupoch a použitých surovinách. Mnohí výrobcovia dokonca predstavujú, ako sa k výrobe kozmetiky dopracovali – cez atopické ekzémy a alergie až po bežnou kozmetikou zhoršujúce sa problémy pleti. Ich cieľom je v prvom rade zdravie a potom ochrana životného prostredia, pričom nezabúdajú na množstvá plastového odpadu, ktoré kozmetický priemysel denne vytvára.

Čo však robiť v prípade, že nám slovenské výrobky nevyhovujú alebo nemáme možnosť si ich kúpiť? Stále tu sú viaceré zahraničné značky, ktoré stoja za princípmi slow beauty. Preto je dôležité venovať sa aj pri nákupe kozmetiky zloženiu výrobkov a všimáť si certifikáty. Hľadať tie, ktoré zaisťujú plnenie kritérií netestovania na zvieratách, dodržiavanie zásady fair trade pôvodu surovín či potvrdzujúce nepoužívanie palmového oleja a iných škodlivín.

Menej plastov v kúpeľni

Ak sa na ceste k slow beauty zameriame na zníženie množstva plastov z kozmetických prípravkov, ktoré používame, môžeme sa spoločne vydať cestou bezobalových nákupov. Kozmetiku si dnes už vieme načapovať do vlastných nádob, napríklad zo starých sprchových gélov a šampónov. A to nielen priamo v bezobalových obchodoch, ponúkajú ich aj siete drogérií a viaceré zahraničné značky kozmetiky. Skvelé je, že si pri takomto nákupe určíme množstvo, ktoré chceme do-

niešť domov a spotrebovať. Vieme takto jednoducho vyskúšať viacero vôní, konzistencií či dopadov, kým nájdeme tie, s ktorými budeme najviac spokojní, a to bez zbytočného plytvania.

Bezobalové obchody a niektoré drogerie najčastejšie ponúkajú eko výrobky v rámci pleťovej, telovej, vlasovej a dekoratívnej kozmetiky. Na ceste k nenáhlivej kráse si však môžeme osvojiť v rámci eko kozmetiky aj používanie doplnkového tovaru. Napríklad bavlnené či bambusové odličovacie tampóny, drevené a bambusové zubné kefky, oceleové holiace strojčky alebo niektoré z dámskych intímnych produktov – napríklad menštruačné nohavičky.

Vyrobte si vlastné mydlá

Zo začiatku môže výroba domáceho mydla vyzeráť ako náročný proces, my sme však postup vyskúšali a bol to príjemne strávený čas. Stačilo si zadovážiť mydlovú zmes, esenciálny olej podľa

preferencií a formu veľkosti a tvaru, aké mydlo sme chceli mať (použili sme silikónovú formu na pečenie muffinov). Potom sme už len všetko zmiešali tak, aby mydlo voňalo, nechali sme hmotu vychladnúť a po pár minútach sme už mydlo mohli používať. Navyše sa dá

takto vyrobiť aj vlastný tuhý šampón alebo kondicionér na vlasy. Okrem toho sú na internete dostupné recepty na domáce telové

Vlastnoručná domáca výroba niektorých jednoduchých kozmetických prípravkov prináša radosť a zároveň poznanie produktov, ktoré používame.

mlieka a peelingu, zubné pasty či balzamy na pery. Pravdaže, odporúčame vždy vykonať test alergických reakcií, keďže aj prírodné alebo organické prípravky môžu spôsobiť nežiaduce reakcie. Najjednoduchšie je natrieť malé množstvo vytvorenej zmesi na zápästie a nechať pôsobiť určitý čas. Miesto môže začať svrbieť alebo sa začervenať a vtedy viete, že by ste produkt radšej nemali používať. Nevyhadzujte ho však, môže byť užitočný pre priateľov či rodinu.

Slovenská príroda ponúka bohatý výber rastlín a iných zložiek, vďaka ktorým môže vznikáť kvalitná kozmetika.

Ako v tejto rubrike rady pripomínáme, ani slow beauty neznamená, že sa teraz treba vzdať všetkých výrobkov, ktoré máte doma, a nakúpiť novú eko kozmetiku. Práve naopak, používajte ďalej výrobky, ktoré už máte, a keď sa minú, využite prázdne obaly a vyskúšajte niečo nové – čapovanú, lokálnu, certifikovanú alebo doma vyrobenú kozmetiku. Tak najlepšie zistíte, čo vám vyhovuje, aká značka alebo použité prísady sú pre vás vhodné, a doprajete svojmu telu produkty prospešné pre vaše zdravie aj planétu. Možno inšpirujete k zmene ďalších a budeme zas o krok bližšie k zelenejšej planéte.

Stretnutie šéfredaktorov saleziánskych bulletinov v Turíne

Autor: Jozef Kupka SDB

Foto: ANS

V dňoch 21. – 26. apríla 2023 sa uskutočnilo celosvetové stretnutie šéfredaktorov saleziánskych bulletinov v Turíne. Na toto stretnutie pricestovali šéfredaktori z celého sveta.

Spolu tu bolo 75 saleziánov a laikov z mnohých saleziánskych provincií, ktorí pripravujú časopisy, každý vo svojej krajine. Účastníci prišli z Ázie, Afriky, Európy, Severnej a Južnej Ameriky. Stretnutie sa uskutočnilo na Valdoccu na miestach, kde don Bosco začal celé svoje dielo.

Šéfredaktori sa stretávajú pravidelne každé tri roky v Taliansku, aby mali možnosť formovať sa, vzájomne komunikovať, vymieňať si svoje skúsenosti. Prizvaní odborníci z oblasti masmédií poskytujú účastníkom odborné prednášky, svoje skúsenosti a pomoc. Práce prebiehali aj v menších skupinách, kde bol priestor detailnejšie rozobrať a komunikovať niektoré témy. Častou témou diskusií je už pravidelne aj oblasť digitálnych médií. V dnešnom svete

musia byť saleziánske bulletiny k dispozícii v tlačenej podobe, ale, samozrejme, aj v digitálnej podobe na internete. Počas programu bol poskytnutý aj široký priestor na neformálne stretnutia a rozhovory, kde sa účastníci lepšie spoznávajú a diskutujú. Jeden celý deň bol venovaný návšteve Chieri a Colle Don Bosco a takisto bol aj priestor na spoznávanie

Turína a rôznych miest zo života dona Bosca.

Prvý saleziánsky bulletin založil don Bosco v Taliansku. Cez tento časopis šíril správy o svojom diele, informoval dobrodincov o potrebách a zároveň formoval čitateľov aj v náboženských oblastiach. Don Bosco posielal tento časopis bezplatne každému, kto ho chcel.

Účastníci, ktorí prišli z európskych saleziánskych provincií

Ako si budovať psychickú odolnosť

Autor: Zuzana Petruľáková

Foto: Unsplash

Táto téma ma veľmi zaujala – ved' o súčasnej populácii detí a mladých sa hovorí ako o generácii „snehových vločiek“ – takí sú krehkí. Znesú vraj omnoho menšiu záťaž ako predchádzajúce generácie, ktoré rozhodne nemali taký jednoduchý život ako súčasné deti. Ako teda im, ale aj sebe môžeme pomôcť stať sa odolnejšími?

Otázka totiž nie je, či nám do života príde nepríjemné udalosti (choroby, krízy, stres, traumy), ale iba kedy sa to stane a ako veľmi budú ťažké. Úplne sa pripraviť na takéto udalosti dopredu sa nedá, ale trénovať psychickú odolnosť, ktorá nám pomôže *prispôbiť sa nepriazni a opäť sa vrátiť do svojho stredu* aj v ťažkých situáciách, môže byť užitočné.

Odložiť uspokojenie a trénovať frustračnú toleranciu

Prvá rada je najjednoduchšia – učiť sa odložiť uspokojenie. Čiže vlastne rásť v čnosti trpezlivosti (napríklad nedám si čokoládu, aj keď na ňu mám chuť). Je to však len jeden z prvých krokov. Takzvanú frustračnú toleranciu môžeme trénovať aj vykročením zo svojho pohodlia (napríklad dám si studenú sprchu, aj keď to fakt nemám rada).

Nájsť správnu mieru, koľko žiť v pohodlí a koľko v nepohodlí, nie je jednoduché, ale je veľmi užitočné uvedomiť si, že oba extrémny nám škodia. Psychológovia odporúčajú držať sa Paretoho pravidla 80:20, teda 80 % času byť v pohode a 20 % v nepohodlí – spokojne aj plánovane.

Koľko nepohodlia majú dnes naše deti vo svojom živote? Čo ďalšie ich vystavuje nepohodliu okrem školských povinností? Ako to mám ja?

Úzky vzťah a podpora komunity

Ďalším z kľúčových parametrov, ako sa vyrovnáť s nepriazňou osudu, je mať blízku osobu, o ktorú sa môžem oprieť. Toto platí najmä pre deti a dospievajúcich, u ktorých to môže mať dopad na schopnosť vytvárať vzťahy a dôverovať aj do budúcnosti.

S rastúcim vekom na význame naberá budovanie sietí. Je dobré mať komunitu, v ktorej môžem požiadať o pomoc (a keď treba, viem ju poskytnúť), kde sa môžem učiť vychádzať zo seba, zvládať odmietnutie, prehru, kde môžem vyjadrovať svoje názory, pretože vtedy sa vystavujem potenciálnemu nesúhlasu, kritike. Je ľahšie učiť sa týmto nepríjem-

ným veciam v bezpečnom priestore spoločenstva, kde sme si blízki, kde ma majú radi, kde nás spája aj niečo hlbšie. *Mám takúto komunitu? Čo môžem spraviť pre to, aby som si nejakú našla, vybuodovala, stala sa jej súčasťou?*

Vďačnosť

Aj v tom najtemnejšom dni sa dá nájsť niečo pekné, za čo môžem ďakovať. Učiť sa rozvíjať vďačnosť za to, čo mám, čo mi život prináša, je perfektnou imunizáciou do ťažších dní. Je to bezbolestné a trénovať môžem začať už dnes. Čím v tom budem skúsenejšia, tým mi to v tých náročných chvíľach pôjde ľahšie – nevidieť v nich len čiernočiernu temnotu, ale aj svetielko nádeje, radosti. *Za čo som dnes vďačná?*

Vízia a sebaopoznanie

Keď mám cieľ, za ktorým kráčam, nepríjemnosti sú len prekážky na ceste, sú súčasťou procesu. Je jasné, že nikto po nich dobrovoľne netuží, ale *keď viem prečo, zvládnem každé ako, zvládnem aj tie potknutia*. S tým súvisí aj byť si vedomá svojich hodnôt, presvedčení, poznať samu seba a svoje povolania... vedieť, kto som, čo mi ide a čo mi ide ťažšie, ako reagujem, čo zvládam. Ak sa poznám a som ukotvená vo svojich hodnotách, tak keď príde vír ťažkostí, nebudem zmietaná ako lístok vo vetre. Bude ma mať čo udržať vo svojom strede, resp. vrátiť ma doň.

Viem, kto som, čo sú moje hodnoty?

Prichádza čas prázdnin. Je úžasnou príležitosťou vyskúšať niečo nové – dopriať si trochu nepohodlia (na hrebeňovke či v stane), zažiť nové spoločenstvo, spoznať sa o kúsok viac... Využime ho!

Využívajme technológie v prospech našej rodiny, naučme sa spoločne o nových funkciách či aplikáciách, privítajme ich pomoc v tej najvhodnejšej chvíli. Prinášame niekoľko konkrétnych tipov, ako im dať priestor počas prázdnin.

Prázdniny a digitálne vychytávky

Autor: Viktória Norisová, Barbora Okruhlanská
Foto: Pexels

Vytvorte si rodinné Trello zoznamy

Trello je bezplatný online nástroj – virtuálna nástienka, ktorá sa využíva na manažovanie projektov. Môžete ho využiť aj na plánovanie prázdninových dní, kde si každý člen rodiny môže „lepiť“ zoznamy či úlohy. Okrem rozvrhu domácich prác a „to do“ úloh na prázdniny, môžete na online nástienku pripnúť zoznam filmov, ktoré si chcete spoločne pozrieť, zoznam miest, ktoré túžite navštíviť, a pod. Splnené úlohy je možné postupne odškrtnúť.

Naučte sa orientovať v (Google) mapách

Časy, keď naším pomocníkom na turistických cestách boli

veľké papierové mapy, sú už preč. Aj keď mať papierovú mapu v zálohe, keď ste na mieste bez signálu, tiež nie je na zahodenie. V každom prípade počas prázdnin máme ideálnu príležitosť vy-

svetliť deťom, ako sa zorientovať v digitálnej mape, čo sú to GPS súradnice, na čo slúži oranžový panáčik. Spoločne môžete naplánovať trasu najbližšej túry či výletu. V prípade, že ste majiteľom smarhodiniek, môžu byť výbornou technologickou motiváciou, keďže zaznamenávajú dosiahnuté aktivity. Napríklad pri reptaní „bolia ma nôžky“ môžete požičať dieťaťu smarhodinky, na ktorých môže sledovať, koľko krokov a kilometrov už prešlo.

Zapojte deti do výberu ubytovania

K plánovaniu výletu často patrí aj nájdenie vhodného ubytovania. Hotel, chata, penzi-

ón... Staršie deti môžeme zasvätiť do toho, ako nám v tom vie pomôcť Booking.com, AirBNB a iné online služby. Sadnite si spolu k PC a vyklikajte svoje preferencie, pozrite si recenzie, fotky ubytovania, naučte ich vnímať, čo je dôležité skontrolovať a na čo si dať pri výbere pozor. Môžete si tiež pozrieť ubytovanie, kde ste boli v minulosti, či si to takto pamätajú.

Odľahčite si kufor e-knihami

Ak si vaše deti nevedia bez čítania predstaviť dovolenku a vaše batožinové možnosti sú obmedzené, využite možnosť virtuálnej knižnice alebo si vytvorte vlastný výber do elektronickej čítačky kníh či tabletu. V prípade, že presne viete, ktoré knihy by chcelo vaše dieťa počas prázdnin čítať, namiesto papierovej verzie mu ich kúpte v elektronickej. Druhou možnosťou je členstvo v digitálnej knižnici. Najväčšou slovenskou detskou virtuálnou knižnicou je KUBO. Tá funguje na rovnakom princípe ako akákoľvek streamovacia služba. Je potrebné si nainštalovať aplikáciu do tabletu alebo mobilu, zaplatiť mesačný poplatok, vďaka ktorému získate prístup k tisícke detských kníh a encyklopédií. Niektoré knižnice sú však s aplikáciou prepojené. V takom prípade si účet zriadite zadarmo. Knihy sú plnofarebné, ilustrované a takmer identické so svojimi papierovými predlohami. Keďže je

v oboch prípadoch potrebná istá finančná investícia, môžu byť e-knihy alebo mesačné členské vo virtuálnej knižnici inšpiratívnym darčekom za vysvedčenie.

Vyskladajte si obľúbený playlist

Čaká vás toto leto dlhá cesta autom? Zaujímavou aktivitou môže byť vytvorenie spoločného playlistu na cesty v niektorej zo streamovacích služieb, kde každý člen rodiny pridá päť svojich najobľúbenejších piesní. Ďalšou úrovňou tejto aktivity môže byť to, že počas cestovania ten, koho skladba hrá, porozpráva ostatným členom rodiny v aute niečo o interpretovi. Prijemnou alternatívou na počúvanie môže byť spoločný výber audioknihy alebo niektorej epizódy podcastu.

Natočte dovolenkový vlog

Podporte dieťa vo videotvorbe. Nechajte ho zachytávať svoje zážitky z dovolenky či výletu do fotiek a krátkych videí. Nepotrebuje hneď drahú techniku, dron či iné vymoženosti. Na začiatok stačí smartphone a aplikácia na strihanie videa. Mnohé sa dajú stiahnuť zdarma. Dajte mu šancu využiť svoje schopnosti a ukázať svoj talent. Hotový zostrih z výletu potom môže byť novodobou pohľadnicou, ktorú zašlete priateľom a známym ako pozdrav z výletu.

Nenechajte fotky z prázdnin len v mobile

Už teraz si naplánujte, že z dovolenky alebo z celého leta si vytvoríte vlastnú fotoknihu. Je to úžasná spomienka a pri jej tvorbe aj príjemná spolupráca viacerých členov rodiny. Niektorí musia vybrať zábery, iní pracujú so softvérom, ďalší vyberie farby strán, niektorí pridajú popisy k fotkám, ďalší vymyslí obal a názov celej knihy. Kto bude túto úlohu pripomínať, kým nebude hotová? Často ju zvykneme odkladať alebo na ňu zabudnúť.

Keď trčíte doma

Počas prázdnin nás môže prekvapiť choroba alebo zlé počasie, keď sme nútení zostať niekoľko dní doma. Môžeme tento čas využiť napríklad na virtuálne cestovanie. Na YouTube viete nájsť krásne videá z celého sveta, ktoré sú natočené na 360° kameru, teda obraz si viete otáčať a pozrieť si záber z každého uhla. Napríklad sa môžete vybrať na najvyšší vodopád sveta. Do vyhľadávania si zadajte „360°, Angel Falls, Venezuela. Aerial 8K video“. Ak sa zas budete chcieť rozhybať, nájdite si „just dance“ tance a opakujte tanečné kroky.

Modlitba nie je nudná

Autor: Marián Valábek SDB

Foto: © Servizio Fotografico – Vatican Media

Pozná pápež Mikuláša Schneidera-Trnavského?

Neviem, či pápež pozná tohto slávneho trnavského hudobného skladateľa a jeho pieseň „Keby som bol vtáčkom, letel by som za les pozrieť sa, čo robí, pozrieť sa, čo robí, mamička moja dnes...“, ale o mamách a pre mamy nám okrem iného na Deň matiek povedal, že Duch Svätý nie je len prechodným návštevníkom, ktorý nás chce zdvorilo navštíviť, ale zostáva s nami aj vtedy, keď padáme. Nech nás Panna Mária urobí vnímavými na hlas Ducha Svätého a citlivými na jeho prítomnosť.

Na začiatku synodálneho zhromaždenia

Rímskej diecézy citoval hudobného

skladateľa Gustáva Mahlera. Pri

stretnutí s mládežou v Budapešti

zaspomenuť iného skladateľa

Franza Liszta. Medzi

iným povedal o ňom aj

toto: „Pri čistení jeho klavíra

sa našlo niekoľko zrníka z

roztrhnutého ruženca,

ktoré takto mohli spadnúť

do nástroja. Je to niečo, čo

nás núti zamyslieť sa nad

tým, že sa modlil pred kom-

ponovaním skladby alebo

pred koncertom a možno aj

po chvíli hrania na klavíri: roz-

prával sa s Pánom a Pannou Má-

riou o tom, čo miloval, a svoje umenie

a talent vkladal do modlitby. Modlitba

nie je nudná. To my ju robíme nudnou. Je to

stretnutie s Pánom. Modlitba je krásna. Keď sa mod-

líte, nebojte sa priniesť Ježišovi všetko, čo sa deje vo vašom

vnútornom svete: vaše pocity, obavy, problémy, očakávania,

spomienky, nádeje a tiež hriechy. Modlitba je dialóg, je to život.

(...) Aké je to krásne, keď máme odvahu pravdy, ktorá nezna-

mená ukázať, že sa nikdy nebojíme, ale otvoriť sa a zdieľať svo-

je slabosti s Pánom a s druhými bez toho, aby sme niečo skrý-

vali, rezali, nasadzovali si masky. Pán, ako nám hovorí

evanjelium na každej strane, nerobí veľké veci s výnimočnými

ľuďmi, ale so skutočnými ľuďmi, ako sme my. Naopak, tí, ktorí

sa spoliehajú na svoje schopnosti a žijú podľa zdaní, aby vy-

zerali dobre, si Boha držia mimo svojho srdca. Ježiš nás svojimi

otázkami, svojou láskou, svojím Duchom vnútorne skúša, aby

z nás urobil skutočných ľudí. A dnes je veľká potreba skutočných

ľudí!“

Zmeny v pohľade na rodinu prináša Ježiš

Pápež František pripomína, že pohľad súčasného sveta na rodinu sa stále silne mení, ale aj tak zostáva kľúčovou hodnotou. Aj napriek tomu skutočnú zmenu v našom chápaní rodiny priniesol Ježiš (pritom zostáva v platnosti jeho vyjadrenie v *Amoris laetitia*, že sviatosť manželstva je srdcom rodiny). „Rodina je nová skutočnosť, ktorú vytvoril Ježiš Kristus.“ Svojim učeníkom povedal, že „kto plní vôľu môjho Otca, je môj brat, sestra a matka“. „Tieto Ježišove slová, pokiaľ

o nich vážne premýšľame, vytvárajú nový spôsob chápania rodiny. Najdôležitejším puto-
tom pre kresťanov totiž už nie je puto
krvi, ale Kristova láska.“

S mladými ľuďmi treba hovoriť „dospelou“

„S mladými ľuďmi treba

hovoriť ako s dospelými,

nie ako s deťmi“, preto-

že potrebujú „svedec-

tvo a autenticitu“. Aj

v Cirkvi treba čeliť „spia-

točnosti, ktoré je reak-

ciou proti modernému“

a ktoré sa ukazuje byť „cho-

robou nostalgie“ (pritom je

rozdiel medzi modernizmom

a modernosťou.) Svedectvo teda

znamená aj „dôslednosť, pretože mla-

dí ľudia netolerujú dvojakú reč“ a „s mla-

dými ľuďmi vo formácii treba hovoriť ako s dosp-

elými, nie ako s deťmi“.

Pohľad na Druhý vatikánsky koncil

„Koncil sa stále ešte len uskutočňuje a viem, že sa pritom

objavujú napriek všetkému aj negatívne následky. Objavuje

sa neuveriteľný reštauracionizmus,“ povedal pápež. My sa

však nesmieme pri uskutočňovaní „oprávnených“ zmien báť.

Lebo „vracanie sa späť“ nezachováva život, nikdy. Človek sa

musí „meniť“, lebo dnes „je nebezpečenstvom spiatocnosť, reakcie

proti modernému“, a to je „choroba nostalgie“.

Kto nie je zapálený, nezapáli iných

Autor: Pavol Grach SDB

Foto: archív

Don Bosco nadchýna mladých pre prácu na záchrane duší a vytrvalo kráča za svojím cieľom aj napriek posmechu a nedôvere iných. (MB 4, XXXVII)

Nachádzame sa v roku 1852. Don Bosco s veľkými ťažkosťami dokončuje stavbu kostola svätého Františka Saleského. Ale nijaké ťažkosti tohto sveta ho nevedeli obráť o myšlienku na to, po čom najviac túžil: zjednotiť mnohých do svojej Kongregácie pre prácu na spásu duší.

Don Bosco medzitým neustrácal zo zreteľa myšlienku na Kongregáciu, ktorú mal založiť. Často, a to po mnoho rokov, keď sa ocitol v kruhu svojich mladých alebo klerikov, žartoval ako obvykle, sadol si na zem s prekríženými nohami rovnako ako oni. Vzal do rúk svoju bielu vreckovku a tvaroval ju do gule a hádzal si ju z jednej ruky do druhej. Mladí ticho sledovali túto jeho hru a on zrazu nečakane povedal: „Keby som mohol mať dvanásť mladých mužov, ktorých by som bol pánom, a mohol by som s nimi robiť to, čo s touto vreckovkou, rozšíril by som meno nášho Pána Ježiša Krista nielen po celej Európe, ale aj za jej hranicami, v ďalekých krajinách.“ A nedával k tomu žiadne iné vysvetlenie. Tieto slová zopakoval aj v roku 1857, keď bol v oratóriu prítomný don Piano, vtedy ešte chlapec, dnes (v roku 1904) farár v chráme Gran Madre di Dio v Turíne.

Zároveň sa don Bosco snažil v kázňach, konferenciách a prejavoch naznačiť lásku k životu, ktorý je úplne zasvätený Bohu a spásu duší. Niekedy hovoril mla-

dým o výhodách spoločného života, o tom, že nemusia myslieť na budúcnosť, že nemajú ťažkosti získať to, čo je potrebné pre život, o dobrote Prozreteľnosti, ktorá nikdy neopúšťa svojich služobníkov. Vždy však hovoril nepriamo a reholný život veľmi nespomínal. Často opisoval niektoré slávne črty svätých, ktorí zasvätili Bohu svoje dni v kláštoroch, ale vždy to robil poeticky, príťažlivo, aby človek pochopil dokonalosť tohto stavu bez toho, aby sa zdalo, že ho vôbec odporúča. Jediné pozvanie,

ktoré dal študentom, bolo, či by mu chceli pomôcť. A posilnení láskou, ktorú mu prinášali, vyjadroval im túžbu mať ich vždy po svojom boku, že by ich chcel vždy viesť do neba, aby mohol jedného dňa navždy zostať s nimi v požehnannej večnosti. Niekedy používal tajuplné výroky, aby vyprovokoval ich zvedavosť. – Potrebujem od teba jednu vec: kedy sa rozhodneš o svojej budúcnosti? Inému: – Si veselý? Si v poriadku? Tak by

bolo dobré urobiť rozhodnutie ohľadom tvojej budúcnosti.

Týmto spôsobom hovorili najmä o duchovnom povolání a zdôrazňovali dôležitosť vážneho a včasného uvažovania. Z času na čas prehovoril k tomu či onomu:

– Chceš, aby som ti odrezal hlavu? Potrebujem, aby si si nechal odrezať hlavu! Tým naznačoval dôležitosť dokonalej poslušnosti direktorovi oratória. Často hovoril o dobrote a užitočnosti čnosti poslušnosti, ale bez toho, aby naznačoval, v akom životnom stave by sa mala uskutočňovať.

Pokiaľ ide o čnosti, rozhodol sa, že od nich nebude vyžadovať viac, ako sa vyžaduje od dobrého kresťana, ktorý si chce zachrániť svoju dušu. Nevyžadoval od nich, aby sa učili nejakej osobitnej meditácii, ani účasť na predĺžených duchovných obnovách. Vedel to plne nahradiť inými prostriedkami a bolo vidieť, ako títo mladí stúpajú k najvyšším stupňom dokonalosti. Keby dal svojmu domu príliš pravidelný alebo kláštorový aspekt života, stratil by všetko. V priebehu rokov však nebadane vystupoval smerom k svojmu ideálu... ale slovo Kongregácia nepoužil skôr ako po štrnástich rokoch. Vedel, že keby hovoril otvorene, mnohí by zastavili na ceste s ním a mnohí by začali byť aj proti, a to nielen svet, ale aj biskupi, farári, príbuzní mladíkov i mladíci sami.

Saleziánske misijné dobrovoľníctvo

Autor: SAVIO o. z.

Foto: archív SAVIO o. z.

Tento rok oslavujeme už okrúhlych 30 rokov, keď prví saleziánski misijní dobrovoľníci vycestovali na svoju misiu. Ich kroky smerovali do Jakutska, kde pomáhali rozbiehať novovznikajúce saleziánske dielo na Ďalekom východe. Odvtedy náš dobrovoľnícky program vyslal na misiu viac než 200 mladých s otvoreným srdcom, ktorí sú ochotní dať sa do služby práve tým najchudobnejším. Ďalším misijným pôsobením pre dobrovoľníkov bola misia slovenských saleziánov v Azerbajdžane a potom sa po-

Misia ako škola života

Stať sa saleziánskym misijným dobrovoľníkom si vyžaduje dávku odhodlania, pretože ročná misia nie je v mnohých ohľadoch vôbec jednoduchá. Nová exotická strava, cudzí jazyk, nebezpečné choroby či množstvá všelijakého hmyzu môžu byť odradzujúce, ale všetok tento nekomfort nakoniec prináša svoje ovocie.

„Misia ma určite naučila väčšej trpezlivosti, zažil som mnohé situácie, ktoré ma učili, ako reagovať. Nabral som skúsenosti, ktoré možno teraz

Dobrovoľníci majú Srdce na dlani

Tento rok získal náš dobrovoľnícky program celoslovenské ocenenie **Srdce na dlani** v kategórii Ocenenie za dlhodobý prínos pri vysielaní dobrovoľníkov a dobrovoľníčok pod značkou SlovakAid. Toto ocenenie preto patrí najmä našim úžasným dobrovoľníkom, ktorí sa každoročne rozhodnú darovať rok svojho života a prežiť ho v saleziánskych komunitách po celom svete!

Staň sa dobrovoľníkom aj ty!

Vydaj sa s nami na DOBROdružnú cestu, na ktorej dostaneš viac, ako daruješ. Ak si pripravený vyjsť zo svojho sveta a komfortnej zóny, spoznať novú kultúru a obetovať rok života mladým v núdzi, vyplň prihlášku a zapoj sa do ročnej prípravy. Štartujeme počas septembra 2023. V priebehu nasledujúceho roka sa budeme stretávať raz mesačne v rámci desiatich prípravných víkendových stretnutí, kde sa záujemcovia dozvedia viac o dobrovoľníctve a motiváciách, o saleziánoch a ich spiritualite, o preventívnom systéme dona Bosca, ale aj o praktických zručnostiach, ako na misii prežiť. Dôležitú súčasť prípravy tvoria aj prednášky na tému zdravotnej prevencie, medzikulturálnych vzťahov či rozvojovej pomoci. Ročná príprava sa končí slávnostným odovzdaním misijných krížov a potom sú už dobrovoľníci pripravení vyraziť na ročnú misiu, či už do exotických krajín Afriky ako Keňa, Tanzánia, Angola, alebo svoju misiu môžu prežiť na rómskej misii v regiónoch Slovenska. Tak neváhajte a prihláste sa čo najskôr. Všetky informácie nájdete na stránke www.savio.sk.

O tom, aké je to byť na misii, čo prežívajú dobrovoľníci a čo si z misie odnášajú, si môžete prečítať na stránke www.dobrovolnici.saleziani.sk

Vyplň prihlášku čo najskôr, zapoj sa do ročnej prípravy, ktorá sa začne od septembra 2023 a staň sa saleziánskym misijným dobrovoľníkom.

darilo rozbehnúť aj spoluprácu s niekoľkými saleziánskymi komunitami naprieč krajinami Afriky. Niektorí dobrovoľníci sprevádzali na misii na Haiti saleziána dona Vrecka, iní navštívili misiu v ekvádorskej džungli. Mnohí dobrovoľníci zas boli obrovskou pomocou pre saleziánsku rómsku misiu tu na Slovensku. A desiatky bývalých dobrovoľníkov sú aj naďalej neodmysliteľnou súčasťou pravidelných zbierok, projektov a aktivít misijného oddelenia a nášho občianskeho združenia SAVIO o. z.

neviem presne opísať, ale myslím, že ich raz v danej situácii v živote využijem. Uvedomil som si, že nájsť správny a efektívny spôsob pomoci nie je jednoduché. Taktiež mi tento čas pomohol urobiť definitívne rozhodnutie, kam nasmerujem svoj život, napísal dobrovoľník Kristián, ktorý pôsobil v centre Bosco Boys v Keni. O tom, aké je to byť na misii, čo prežívajú dobrovoľníci a čo si z misie odnášajú, si môžete prečítať na stránke www.dobrovolnici.saleziani.sk, kde naši dobrovoľníci pravidelne blogujú.

Šírenie úcty k svätým a donovi Titusovi

Autor: Jozef Luscoň SDB

Foto: autor

Veriaci vo farnosti Bošany požiadali o relikviu blahoslaveného Titusa Zemana. Na tom by nebolo nič také čudné, ale len čo prišla požiadavka, pán farár sa ozval opäť: „Aj filiálky v Práznovciach a Krnči by chceli relikviu.“

Dostali ich. Ale zároveň nastolili otázku: „Aký zmysel má, keď má farnosť relikviu?“ A posuňme otázku ešte ďalej: „Aký zmysel má šírenie úcty k svätým? Konkrétne k donovi Titusovi Zemanovi?“

Čo je relikvia?

Slovo relikvia pochádza z latinského slova a znamená zvyšok. V prípade relikvie svätcov ide o ich telesné pozostatky. Relikvia môže byť aj cenná pamiatka po niekom.

V kresťanskom význame relikvia svätca s určitosťou znamená, že v tom človekovi pôsobil, bol prítomný Boh. Máme teda „niečo“, v čom bol Boh. V ňom sa zrkadlí Božia sláva.

Samozrejme, treba to vidieť duchom – duchovne! A preto relikvia svätca má **obrovskú cenu**. V stredoveku sa dokonca veľkosť a sláva mesta hodnotila podľa toho, či a aké vlastnili relikvie.

Úcta k relikviám

Treba zvýrazniť, že náš Boh je Bohom živých. A teda svätci sú i teraz živí, ale povedzme, sú v inej dimenzii... No **prepájajú svet neviditeľný s tým naším viditeľným**. Relikvie sú podľa Kataríny Emmerichovej plné života.

Svätých nemožno obmedziť v konaní dobra a túžia ho robiť aj dnes. A vďaka relikvii sa s týmto svätým dá prísť do **láskavého a priateľského vzťahu**. Pozývame ho konať dobro tu a teraz.

A keď ho prosíme o orodovanie, o príhovor, tak láskavý Boh sa pozrie na jeho zásluhy a aj kvôli nemu nám pomôže. Samozrejme, ak je tá vec či záležitosť pre nás dobrá.

Nuž a dodajme, že tomu-ktorému svät-

tovať zaň aj život. Don Titus tiež poukazuje **na lásku k Cirkvi**, pretože práve svätí kňazi majú veľkú úlohu pri jej budovaní.

Ale zo života dona Titusa vidno, že mladým pomáhal aj **nájsť si svoje povolanie**.

Nenatláča im svoj pohľad, ale upozorňuje na to najdôležitejšie – na zistenie, kde človeka volá Pán. **Aký životný projekt mu pripravil.**

Don Zeman je aj vzorom odvahy – vyzýva prekročiť hranicu. Nielen štátnu, ale aj osobnú, svoje **obmedzenia**. Ukazuje, ako si vážiť slobodu a striasť zo seba totalitu – tú komunistickú, ale aj rôzne **osobné totality** – zlé návyky. Ukazuje, ako sa mladý človek môže oslobodiť spod nadvlády zlých návykov.

Pomocník pri výchove

Ak to všetko pospájame, blahoslavený Titus Zeman je ako „stvorený“ byť vzorom pre mládež, vychovávateľov, katechétoch i rodičov, ktorí v ňom nájdu skvelého **pomocníka pri výchove im zverených ratoleští**.

Don Titus inšpiruje, provokuje, vyzýva **niečo robiť** so sebou, so svojím povolaním i s mládežou. Preto je dobré mať ho u vás na škole či v kostole...

Keď ho tam v relikvii vítajú, často je to slovami: „Máme nového farníka, nového žiaka... Volá sa Titus a je náš veľký priateľ.“ Ak chcete, môže byť aj u vás. Viac na: sekretariat@saleziani.sk.

covi išla dobre konkrétna aktivita, mal dary na rozvinutie špeciálnych potrieb ľudu. A tak v tejto logike môžeme povedať, že „v tom“ pomáha aj teraz, keď je vo večnosti a **keď má ešte väčšie schopnosti**. Je teda patrónom pre niečo.

Príhovor dona Titusa

Každý svätec upozorňuje na niektoré dôležité hodnoty. Blahoslavený don Titus upozorňuje najmä na hodnotu **kňazského povolania**. Tak silno pochopil cenu kňazstva, že bol ochotný obe-

V lete 1923 sľúbili: o rok v Československu!

Spracoval: rhsdb

Foto: archív SDB

Saleziáni na Slovensku čoskoro oslávia 100 rokov od príchodu na toto územie – presnejšie, od otvorenia saleziánskeho domu v Šaštíne. O tom, čo všetko sa dialo roky predtým, sme postupne písali v tejto rubrike. V lete 1923 síce ešte nebolo jasné miesto, ale predstavení saleziánskej rehole v Turíne už dospeli k rozhodnutiu, že v ďalšom roku sa otvorí prvý saleziánsky ústav aj v Československu.

Takto sa to začalo

Bolo to na jeseň 1919, keď slovenský salezián klerik František Sersen začal organizovať príchody slovenských chlapcov k saleziánom do Ríma (prvým bol Ján Hlubík). V marci 1920 priviedol ďalších troch, na jeseň ešte väčšiu skupinu. V januári 1921 ďalších dvanásť. Medzitým mladý salezián – od leta 1919 už kňaz – don Viliam Vagač žiadal predstavených o zriadenie samostatného domu pre slovenských chlapcov niekde v Taliansku. Tak v novembri 1921 ďalšia skupina cestovala už do Perose Argentíny pri Turíne, kde vzniklo saleziánske súkromné gymnázium pre slovenských chlapcov. V polovici januára 1922 sa k nim (bolo ich 19 a medzi nimi aj dvaja Česi) pridali ešte ďalší štyria. V lete 1922 sa o prijatie hlásilo až 216 mladíkov. Pre obmedzené priestory a financie prijali len 43 z nich. Študenti v Perose sa rozrástli na 60. A niektorí z prvých z Ríma vstúpili do noviciátu.

Žiadna uhorková sezóna

V máji 1923 písal don Vagač predstavným list a žiadal o dovoľenie vycestovať v lete aj s klerikom Jánom Hlubíkom do vlasti. V spomienkach saleziána Alojza Kozu, ako ich cituje Zlatko Kubanovič v publikácii *Historický náhľad do dejín slovenských saleziánov*, možno čítať:

„Kňaz Vagač a klerik J. Hlubík odišli cez letné prázdniny 1923 na Slovensko. Medzi inými úlohami mali vybrať najsúcejších z prihlásených mladíkov. Viacerí prihlásení ešte z minulého roka čakali na prijatie. Medzitým sa prihlásili mnohí noví ... Bolo z čoho vyberať a bolo treba vyberať. Kapacita ústavu bola obmedzená a obmedzené boli aj finančné prostriedky na vydržiavanie chovancov. Na konkurze sa prihlásilo okolo 80 slovenských a do 30 moravsko-českých mladíkov.“

Keďže slovenské saleziánske dielo v Perose rástlo, don Vagač chcel v lete získať aj čo najviac podporovateľov. Vo vlastných pamätiach píše: *„Na Slovensku začal byť z roka na rok vždy väčší záujem o saleziánske diela a o slovenský ústav v Perose Argentíny. Cez prázdniny som chodil po Slovensku držať prednášky s osvietenými obrazmi. Mladí i starší diváci nestačili obdivovať tie nádherné kostoly, veľké saleziánske ústavy, rôzne školy a remeselnícke dielne, ba i roľnícke osady. Dobrá väčšina svetského kléru,*

Zo školského roku 1922/23 v Perose Argentíny sa nám zachovala aj táto fotografia členov Družiny svätého Alojza. Poznáme na nej: horný rad zľava – štvrtý Karol Pluhár, piaty Ignác Kátlovský, šiesty Ján Chrenko, ôsmy Ján Ježovít. Stredný rad zľava – druhý František Valábek, tretí Viktor Karlubík, štvrtý Valko, šiesty František Zaťko. Spodný rad zľava – Alojz Kozu, salezián klerik Cyril Guniš, Karol Orlický.

ako i reholné rády a najmä osvietení páni biskupi na Slovensku preukazovali živý záujem o naše dielo. Vrelo si želali, aby sa čím skôr založil prvý saleziánsky ústav v Republike československej.“

Kaštieľ v Tepličke, dom v Žiline či tlačiareň v Ružomberku?

Pri návšteve v Nitre Vagačovi biskup Karol Kmeťko odporúčal faru a kaštieľ v Tepličke pri Žiline. Žilinský kňaz Tomáš Ružička núkal zasa dom priamo v Žiline a spišský biskup Ján Vojtaššák by rád saleziánov v tlačiarňi Lev v Ružomberku. „O týchto ponukách na ústav som podrobne referoval aj v Turíne hlavným predstaveným. Don Filip Rinaldi bol veľmi spokojný s toľkým záujmom. A oznámil: Na budúci rok otvoríme saleziánsky ústav vo vašej republike. Veď i z Moravskej Ostravy prišla žiadosť od miestneho p. farára o založenie saleziánskeho ústavu v tomto veľkom centre industrie československej.“ Don Vagač však mal jasno, že začať treba na Slovensku, a predstavení s tým súhlasili. Ostatne, v Saleziánskej kongregácii bol dovtedy len jeden český salezián kňaz Ignác Stuchlý, ktorý pôsobil v Ľubľane.

Srdce dona Vagača však bolo veľmi solidárne. Ako hodnotí Zlatko Kubanovič, „chápal, a bol na to i mentálne pripravený, že zmyslom slo-

venského saleziánskeho diela je nielen príprava slovenských chlapcov, ale i moravských a českých“. Dokonca o dome v Perose priamo komunikoval aj s českými biskupmi, „skoro všetci reagovali milou odpoveďou i milodarmi pre chudobných študentov“, sám spomína. A medzi inými, s ktorými bol v písomnom kontakte, bol aj Dr. Steinzl v Hraniciach na Morave či metropolitný

kanonik Jaroslav Kulač v Prahe. „Keď sa dozvedeli niektorí naši spolubratia Slováci, že chcem prijať do Perosy ešte aspoň tucet českých mladíkov, zazlievali mi, že tam natiskam Čechov, keď ani pre Slovákov niet miesta.“ Skutočne, pre ďalší školský rok 1923/24 bolo v Perose miesto len pre 40 prvákov.

Mal odmietnuť chlapca, z ktorého sa stal kardinál

„Počas konkurzu v Trnave dostal som od Don Bokora z Foglizza túto súrnu depešu: ‚Direktor vám odkazuje, že pre nedostatok miesta vo Foglize nemôže prijať viac aspirantov ako 12. Ak príde o jedného viac, pošlem mu ho naspäť do Československa,‘ spomína don Vagač. V ten deň už mal uzavretý počet prijatých. Na druhý deň však ešte prišiel vyrastený mládenec z Moravy a veľmi prosil o prijatie. Mal skončených šesť tried gymnázia s dobrým

Mons. Tomáš Ružička (1877 – 1947), rodák z Gbelov, pôsobil od roku 1903 v Žiline, od roku 1921 ako farár. Vagačovi núkal v lete 1923 dom priamo v meste ako prvé miesto pre saleziánov. Napokon prišli saleziáni do Žiliny v roku 1937.

výsledkom. A mal list. „... od Dr. Steinzla z Hraníc, ktorý ho vrelo odporúča. ‚On bol aj predsedom Mariánskej kongregácie v Kroměříži. Takých budete potrebovať pre vaše spolky.‘“ Mladík sa volal Štefan Trochta. Stal sa saleziánom kňazom, bol direktorom saleziánskeho domu v Prahe, napokon litoměřickým biskupom a neskôr kardinálom.

NARODILI SA PRED 100 ROKMI

Jozef Kubička, „salezián v úzadí“, sa narodil 18. februára 1923 v Kysuckom Novom Meste. Saleziánom sa stal v roku 1942. Ako mladý obľuboval futbal. Za kňaza bol vysvätený tajne 17. augusta 1953, od roku 1956 žil v rodisku a pôsobil ako kostolník. Zomrel 19. februára 2013 v Oravskej Lesnej.

Koadjútorka **František Rehák** sa narodil 10. marca 1923 v Dubodielí (okres Trenčín). Od roku 1940 bol saleziánom. Počas totality dlho žil v rodisku, bol kostolníkom, organistom, od roku 1962 aj trénerom stolného tenisu. Bol úžasne pracovitý a húževnatý. Zomrel 13. mája 2010 v Spišskej Kapitule.

Jozef Izakovič sa narodil 14. marca 1923 v Dlhej pri Trnave. V roku 1942 sa stal saleziánom, za kňaza ho vysvätil tajne spolu s Kubičkom v roku 1953 biskup Korec. Do roku 1969 pracoval v zdravotníctve a 24 rokov bol tajným magistrom novicov. Od roku 1992 pôsobil na Miletičovej v Bratislave. Zomrel 16. februára 2011.

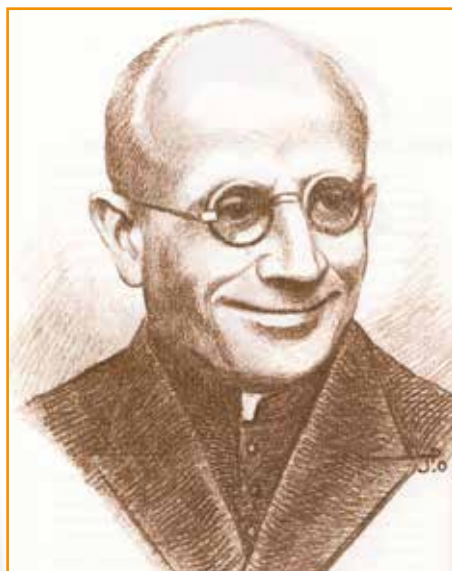
Ludovít Krajčovič sa narodil 10. apríla 1923 vo Veľkých Kostolnoch. V roku 1943 sa stal saleziánom, kňazom sa stal tajne, cez totalitu pôsobil v Trnave na Kopánke ako kostolník a s miništrantmi mával stretká. Zomrel na svoje narodeniny v roku 1981 v Piešťanoch.

Vít Ušák sa narodil 9. júna 1923 v Radošovciach. V roku 1942 sa stal saleziánom. Ako klerik ušiel v decembri 1951 do Talianska, kde doštudoval teológiu a stal sa kňazom. Od roku 1973 pôsobil v SUSCM v Ríme a mal čulé styky so Slováckmi v Juhoslávii. V roku 1997 bol určený do komunity v Poprade-Veľkej, kde bol aj spovedníkom. Zomrel 10. decembra 2019 v Spišskej Kapitule.

Anton Kyselý sa narodil 17. júla 1923 v Brodzanoch, saleziánom bol od roku 1943. V roku 1952 ho komunisti odsúdili na 12 rokov väzenia. Kňazstvo prijal tajne v roku 1961. Pracoval na JRD a od roku 1969 bol riadne v pastorácii v rodisku. Po totalite žil v komunite v Novej Dubnici, kde zomrel 1. októbra 2015.

● Don Jozef Calasanz

● Don Sergio Cid Pazo

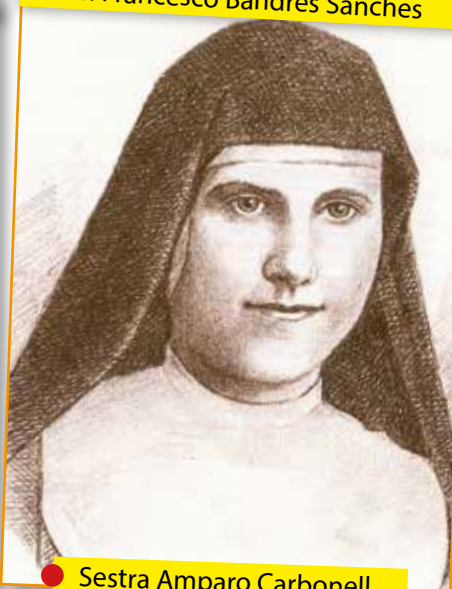
● Don Francesco Bandrés Sánchez

● Don Giuseppe Caselles Moncho

● Sestra Carmen Moreno

● Sestra Amparo Carbonell

Španielski mučeníci I.

Jozef Calasanz Marqués a 31 spoločníkov, mučeníkov

Spracoval: Ondrej Miliczki SDB

Foto: archív

Mučeníci z Valencie a Alcoy a skupina z Barcelony a Girony, z ktorých šestnásti boli kňazi, siedmi koadjútori, šiesti klerici, dve sestry FMA a jeden laický spolupracovník, boli blahorečení svätým Jánom Pavlom II. v Ríme 11. marca 2001.

V Španielsku vypukla v roku 1936 občianska vojna medzi profašistickými nacionalistami a komunistickými republikánmi. Od prvých dní došlo k skutočnému náboženskému prenasledovaniu Cirkvi: kostoly boli podpalované, kláštory a rehoľné domy napadnuté, telá a relikvie znesvätené, verejné ná-

boženské obrady zakázané. Za vieru zomrelo asi desaťtisíc veriacich – 12 biskupov, asi 7 000 kňazov a rehoľníkov a približne 3 000 laikov.

V rámci tejto obrovskej tragédie, ktorá zdevastovala národ a španielsku Cirkev, sa odohrala aj malá, no veľmi bolestivá tragédia synov a dcér dona Bosca: 95

členov saleziánskej rodiny bolo uznaných za mučeníkov a blahorečených.

Mučeníci z Valencie

Na úsvite 21. júla 1936 vtrhli milicionári do saleziánskeho domu vo Valencii.

Práve sa v ňom konali duchovné cvičenia, ktoré viedol provinciál don Jozef Calasanz, jeden z prvých španielskych saleziánov. V roku 1886 sa stretol s donom Boscom v Barcelone-Sarriá.

Keď milicionári vtrhli do domu, našli spolubratov zhromaždených na ústrednom schodisku a namierili na nich pušky. O chvíľu prišiel ďalší a „súdruhov“ pokarhal:

„Prečo ste nestrieľali? Nedohodli sme sa predsa, že každý zastrelí jedného?“

Don Calasanz im ešte dal rozhrešenie.

Potom spolubratov uväznili. Ale tak ako na iných miestach, použili podobnú taktiku: o pár dní ich prepustili a potom po jednom alebo v menších skupinách ich zlikvidovali.

Keď dona Calasanza spolu s ďalšími dvoma spolubratmi znova zatkli, musel vystúpiť na kamión. „Viezli nás smerom na Valenciu. Počas cesty som si všimol, že jeden z milicionárov stále mieri puškou na dona Calasanza, o ktorom vedel, že je kňaz. Zrazu zahrmel výstrel a don Calasanz povedal: „Bože môj!“ a padol mŕtvy do kaluže krvi.“

Skupina z Barcelony

Don Sergius Cid žil pre svoju horlivosť, nábožnosť, pokoru a miernosť v povesti svätosti. Po zatvorení kolégia v Sarriá našiel útočisko u svojho priateľa. Keď raz cestoval v Barcelone električkou, niekoľkí milicionári ho sledovali, pretože mali podozrenie, že je kňazom. Chytili ho za rameno a z vrečka mu vytrhli

ruku, v ktorej mal ruženec. Za jazdy v plnej rýchlosti ho vyhodili z električky. Don Cid narazil na stĺp osvetlenia a na následky zranení zomrel.

Ďalšieho spolubrata dona Francesca Bandrés Sánchesa, ktorý pomáhal iným utiecť za hranice a už mal pripravený pas aj pre seba, zatkli večer o 22.30. Podľa svedectva mu priviazali na krk skalu a hodili ho do mora.

Don Giuseppe Caselles Moncho patril do domu Tibidabo, ale tiež sa musel skrývať u svojich známych. Raz ráno vyšiel z domu, aby sprevádzal a chránil skupinu mladých, žiakov z Tibidabo. Zatiaľ čo sa na chvíľu zastavili v jednom dome, chlapcov zatkli. Len čo to don

Giuseppe zbadal, nechcel chlapcov nechať tak a napriek tomu, že ho varovali, vyšiel na ulicu a sledoval ich. Zatkli ho tí istí milicionári, ktorí zatkli chlapcov. Zabili ho ešte v tú noc.

Dcéry Márie Pomocnice

Dcéry Márie Pomocnice sa v týchto pohnutých dňoch zišli v Kolégiu svätej Doroty a mali možnosť loďou odísť do Talianska, ale sestra Carmen Morenová a sestra Amparo Carbonellová nechceli odísť, pretože ošetrovali jednu sestru, ktorá bola po operácii. Všetky tri uväznili. Keď ich vypočúvali, chorú sestru prepustili a tie dve ošetrovatelky zastrelili.

Saleziáni na Slovensku majú prvého a zatiaľ jediného storočného spolubrata

Autor: Marián Peciar SDB

Foto: Ľudmila Masárová

Recept dona Josého, ako sa dožiť 100 rokov: byť vďačný za dar života a povolania Pánu Bohu a Panne Márii; byť veselý a s humorom čeliť ťažkostiam a výzvam; byť s mladými, najmä cez šport; a neodmysliteľný pohár červeného vína.

Druhý aprílový týždeň sa v Šaštíne, v domove sociálnych služieb, kde momentálne don Jozef Hrdý žije, niesol v znamení osláv tohto vzácneho jubilanta. Rodáka z Ostratic, saleziána kňaza a misionára, nikto nenazve inak ako don José. Môže za to jeho takmer 40-ročné pôsobenie v Čile. Bol tam veľmi obľúbený, najmä medzi mladými. Príbuzní jeho priateľov sa dokonca zúčastnili aj na oslavách jeho storočnice v Šaštíne. Pani Edith Petty Sanchez prišla aj so svojím synom Jonathanom. Ich stretnutie s donom Josém bolo po rokoch veľmi dojemné. „Don José bol veľmi dobrým priateľom mojich rodičov, bol akoby člen našej rodiny,“ zaspomínala si.

Vo videopozdrave sa po španielsky donovi Josému prihovoril aj hlavný pred-

stavený saleziánov don Ángel Artime: „Užívaj si starobu a ďakuj Bohu za dar povolania.“ Celý príhovor aj so slovenským prekladom si 16. apríla vypočuli aj účastníci ďakovnej svätej omše v Bazilike Sedembolestnej Panny Márie v Šaštíne. Spolu s donom Josém koncelebrovalo 25 kňazov. Za dar života sa prišli poďakovať aj početní príbuzní od Topoľčian a najmä Šaštíňčania. Don José tu pôsobil už ako kňaz na dôchodku, preto si ho mnohí pamätajú z kázni a zo stretnutí.

Ďakovnej svätej omši predsedal provinciál saleziánov don Peter Timko. V príhovore zacitoval sedemnásť článok saleziánskych Stanov: „Salezián sa ne nechá znechutiť ťažkosťami, lebo úplne dôveruje Otcovi... Keďže ohlasuje radosnú zvesť, je vždy veselý.“ V tomto bol podľa provinciála don José presvedčivým svedkom zmŕtvychvstalého Kris-

ta počas svojho výzvami naplneného saleziánskeho života.

Na záver svätej omše bazilikou zaznel ďakovný hymnus Teba, Bože, chválime.

Oslava dona Josého sa prelína s vďačnosťou za sto rokov prítomnosti charizmy dona Bosca na Slovensku, ktorú si Saleziáni dona Bosca pripomenú v roku 2024.

Každý druhý mesiac

DON BOSCO U TEBA DOMA

Časopis Don Bosco dnes zasielame bezplatne na požiadanie.

Už od roku 1877 je to dar dona Bosca všetkým priateľom a dobrodincom saleziánskeho diela. Ďakujeme za každý dar, ktorý nám pomáha rozvíjať dielo záchranu a výchovy mladých doma i v misiách.

O časopis možno požiadať na webstránke www.donboscodnes.sk alebo na tel. čísle 0903 290 650.

Požiadanim o časopis vyjadrujete súhlas so spracovaním vašich osobných údajov pre potreby zasielania časopisu na vašu adresu.

Rozšírte rodinu dona Bosca. Za všetkých dobrodinco slúžime každú sobotu svätú omšu a pamätáme na nich v modlitbách.

Storočná história saleziánov NA SLOVENSKU

Autor: Vydavateľstvo DON BOSCO

Výstižne, jednoducho, radostne a s humorom. Takto sa don Jozef Luscoň, autor knihy *Veselo o saleziánoch*, snaží priblížiť históriu saleziánov počas ich storočného pôsobenia na Slovensku. Množstvo príbehov a svedectiev ukazuje, ako bola táto rehoľa od počiatku zrastená so slovenským ľudom. Dá sa povedať, že saleziáni s mnohými z vás či z vašich blízkych hladovali, spolu sa radovali a za komunizmu i sedeli vo väzení. Ale prežili a sú tu. Cieľ knihy je veľmi jednoduchý: Nezabudnúť na všetko to krásne a dobré, čo saleziáni priniesli do nášho národa. A aby v srdciach ľudí vznikla vďačnosť dobrotivému Bohu a Panne Márii za všetko, čo s ich a vašou pomocou dokázali.

„Priatelia, teším sa, že v tejto knihe sa o saleziánoch dozviete aj niečo, čo ste o nich ešte nepočuli. Už sto rokov ťahajú v národe radostnú niť, tak prečo ju neodhaliť ešte viac? Ja som sa o to pokúsil a ponúkam vám ju. Žehnám vám a pri čítaní prajem radostný úsmev na tvári.“

Jozef Luscoň sdb

Ukážka z knihy:

Heslo: „So Sovietskym zväzom na večné časy a nikdy inak!“ sa zmenilo na: „So Sovietskym zväzom na večné časy a niekedy inak!“ No mnohí komunisti len preobliekli kabáty a fungovali ďalej ako predtým. Materialistické vnútro nezmenili. Hrabat' k sebe neprestali.

A „porazení“, štyridsať rokov gniavení saleziáni mali z Božej milosti a vďaka utrpeniu väznených spolubratov toľko členov, koľko pred Barbarskou nocou – viac ako 290. Keďže spoločnosť sa zmenila, aj činnosť saleziánov musela byť iná. Už to u nich nebolo ako predtým, ale to najdôležitejšie – saleziánska charizma im zostala.

Don Bernardín Šipkovský (1923 – 2011) chcel držať krok s dobou i s mladými, preto sa pýtal mladších spolubratov: „Bratia, čím žije dnešná mládež?“ Povedali mu: „Počítačmi, don Šipkovský, počítačmi.“ A ten v nasledujúcu nedeľu kázal: „Drahí veriaci, dnes v dobe elektrónkových počítačov...“ Smiech veriacich mu dosvedčil, že ho počúvajú...“

Kniha z edície
Viera do vrečka
4,50 €

Tento rok prináša edícia *Viera do vrečka* synodálne témy, ktoré zahŕňajú základné prvky saleziánskej spirituality. Predstavuje charizmu saleziánov dona Bosca ako dar pre mladých a pre Cirkev na Slovensku. V tejto edícii už vyšli knihy *Radostne a s nádejou* a *V harmónii povolani*.

